ශ්‍රද්ධාවන්තයින් හට නැණ පහන් දල්වන්නට

මම කවුද?

පූජ්‍ය අලව්වේ අනෝමදස්සි ස්වාමින් වහන්සේ

මම කවුද?

හැඳින්වීම

විචාර බුද්ධියක් ඇති විචක්ෂණශීලී මිනිසුන්ගේ චින්තනයට උපකාර පිණිස මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කර ඇත. ඔබ යම්කිසි ආගමක් අදහනවා විය හැක. යම් දර්ශනයක් පිළිපදිනවා විය හැක. නවීන තාක්ෂණයට අනුව සිතනවා විය හැක. එසේත් නැතිනම් කිසිම ආගමකට යොමු නොවී නිරාගමිකව සිටිනවා විය හැක. නමුත් ඔබ බුද්ධිමත් නම් මෙම ග්‍රන්ථය ඔබට උපකාරී වනු ඇත. තම ජීවිතය පිළිබඳව විචාරාත්මකව චින්තනය හසුරුවන ඔබට මෙම ග්‍රන්ථය පිටිවහලක් වේ. එම නිසා ඉතාම හොඳ අවධානයකින් මෙම පොත පරිශීලනය කරන්න. මෙම ග්‍රන්ථය තුළ ජීවිතය පිළිබඳව සිතන කෙනෙක් කල්පනා කරන ආකාරය ඇත. එසේ කල්පනා කරන විට සිතීමේ ක්‍රමයට යමක් නොවැටහීම නිසා ඇති වන අසරණකමට උපකාර කරන කෙනෙක් ඇත. මෙම ග්‍රන්ථයේ අඩකට වැඩි කොටසක් තුළ දෙදෙනෙකුගේ සංවාදයක්

ඉදිරිපත් කර ඇත. මේ සියල්ලම මනාව වටහාගෙන බුද්ධිමත් ඔබත්, විචාරශීලීව මෙම ග්‍රන්ථය පරිශීලනය කරන්න.

ඔබ දැනට දන්නා දැනුමක් වේ නම්, එම දැනුම, නිර්වචන, භාවිත නොකර සිතීමේ ගතිය පමණක් භාවිත කරමින් කිසිවක් නොදන්නෙකු ලෙස මෙය පරිශීලනය කරන්න. මෙහි වචනයක්, වාක්‍යයක් පාසා හොඳින් විමසන්න. මෙහි අසන ප්‍රශ්න ඔබ තුළින් විමසා බලන්න. එයින් ඔබට බොහෝ උපකාර වනු ඇත.

මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කිරීමෙහිදී උපකාර කළ සියළුම දෙනාට තවදුරටත් සත්‍යවාදීව විචක්ෂණය සිදු කිරීමට හැකියාව ලැබේවා!

අලව්වේ අනෝමදස්සි හිමි

පිදුම

බුද්ධිමත්ව විචාරශීලීව

සිතන ඔබට

මේ ග්‍රන්ථය

උපකාරයක් පිණිස

ඉදිරිපත් කරමි.෴

ඔබ බුද්ධිමත් ද? ජීවිතය ගැන සිතනවා ද? ජීවිතය ගැන සිතන්නේ කොහොමද? ඔබට ජීවිතය ගැන සිතන්න මේ කරුණු ටික උපයෝගී කරගන්න.

- මම කවුද? මගේ නම නිසා ද මම වෙන්නේ? නැහැ. ඒවා අකුරු පමණ යි. නම භාවිතා කරන්නේ ලෝකයාට හඳුනා ගැනීමටයි. එසේනම් මගේ නම තුළ මම ඉන්න විදියක් නැහැ. එය ව්‍යවහාර කිරීමක් පමණි. එසේනම් මම කවුද?

- මම කියන්නේ කයට ද? කය මම වෙන්න බැහැ. කය මගේ දෙයක් විතරයි. කය මගේ දෙයක් වෙන්නේ ඇයි? එසේනම් මම කොහේ හරි ඉන්නවා ද? හදවත තුළ හෝ මනස තුළ හෝ මම ඉන්නවා ද? මට නින්ද ගියාම මම ඉන්නේ කොහෙද? කයේ වෙහෙසට නින්ද ගිය විට මමත් නිදි ද? තද නින්දේ සිටින විට හිතන බවක් නැහැ. එතකොට මම නැති ද? තද නින්ද තුළ දී කයක් ඇති බව හෝ නැති බව මම දන්නවා ද? මම දන්නේ නැහැ. එතකොට මම නැති ද? නින්ද අවශ්‍ය කයට යි. මටත් නින්ද අවශ්‍ය ද? කය නම් නිදි. එතකොට මම කොහොමද නිදා ගන්නේ? තද නින්දේදි මම නැති ද? නැවත

අවදිවන විට මම එනවා ද? එහෙම එනවා නම් ඒ එන මම කොහෙද ගියේ? කවුරු එක්ක ද ගියේ? කුමක් එක්ක ද ගියේ? සිත එක්ක ද මම හිටියේ? ඒ සිත කොහෙද තියෙන්නේ? ඒක හිස් දෙයක් ද? එතකොට මමත් හිස් දෙයක් ද? ඒක වෙන්නත් බැහැ. නැවත අවදිවූ විට මම ඉන්නවා නේ ද? කොහේ ඉඳන් ද ඒ මම නැවත පැමිණියේ? තද නින්දෙන් අවධිවන විටත් සිහි මුර්ජා වී අවධිවන විටත් අලුත් මමෙක් ඇති වුණා ද? එහෙම සිතන්නත් බැහැ. කලින් මම ම කරපු කියපු දේවල් හොඳට මතක යි. ඒ කලින් හිටපු මම ම තමයි මේ ඉන්නේ. ඒ මම කොහෙද ඉන්නේ?

- අතීතයේ ඉඳලා ද මම ආවේ? ඒක මම දන්නේ නැහැ. මම ඉබේම ඇති වුණා ද? මම ඉබේම ඇති වුණා නම් ඉබේම නැතිවෙන්න ඕනි. තද නින්දෙදිත්, සිහිමුර්ජා වුණාමත්, මට මම බව නැහැ. ඉබේම මම නැතිවෙලා ද? නමුත් සිහිය ආවාම මම ආයෙත් ඉන්නවා. නැවත මම ඉන්නේ ඉබේම නම්, නැවතත් ඉන්නේ අලුත් මමෙක් නම්, කලින් ඒවත් මම ම

කරපු ඒවා බව සිහි වෙන්නේ ඇයි? මම ඇතිවුණේ ඉබේ නම් මම කරන දේවලුත් ඉබේම වෙන ඒවා වෙන්න ඕනි. නමුත් එහෙම නෑ. මම හිතලා මම ම කරන විටයි සිද්ධවෙන්නේ. එහෙනම් මම ඉබේ ඇති වෙන්න බැහැ. මම ඉබේ ඇතිවුණා නම් මා තුළ සිදුවන දේවල් ද ඉබේම වෙන්න ඕනි. ඒත් එහෙම නැහැ. මම මැදිහත්වීමක් තියෙනවා. ඒ මම කවුද?

- මාව කවුරු හෝ මැව්වා ද? ඒ මවපු කෙනා මැව්වේ කවුද? එයාව මැව්වේ කවුද? මේ සිදුවීම අවසානයක් වෙන්නේ නැහැ. මාව කවුරු හෝ මැව්වා නම් මම ම හිතලා යමක් කරන්න බැරිවෙනවා. නමුත් මට පුළුවන් හිතලා කටයුතු කරන්න. මාව කවුරු හරි මැව්වා නම් ඇයි මනුස්සයෙක් විදියට මැව්වේ? සතෙක් විදියට මවන්න තිබ්බා. ගහක් විදියට මවන්න තිබ්බා. ඇයි එහෙම වුණේ නැත්තේ? මාව කවුරුත් මැව්වා වෙන්න බැහැ. මට මනුස්ස ඇඟක් තියෙනවා. ඒ එක්ක මම ඉන්නවා. ඒ ඇඟ ආවේ කොහොමද? අම්මාගෙන් තාත්තාගෙන් තමයි ඒ ඇඟ ආවේ. එතකොට ඒ ඇඟට මම ආවේ කොහොමද?

- මම මැරුනාම කොහේ හරි යනවා ද? අම්මාගෙන් තාත්තාගෙන් හැදුන, කෑම, බීම බෙහෙත් ආදියෙන් පෝෂණය වුණ කය නම් පොලවට පස් වෙනවා. එතකොට මම නැති වෙනවා ද? වෙන කොහේ හරි යනවා ද? ඊළඟ ජීවිතයක් තියෙනවා ද? මම ඊළඟ ජීවිතයකට යනවා ද? මම ඊළඟ ජීවිතයට යන්නේ කොහොමද? එසේ යන මම ඉන්නේ කොහේ ද? එහෙම යන මම ඉන්න තැන හොයන්න කලින් දැන් මම කොහේද ඉන්නේ කියලා දැන ගන්න ඕනි.

- දැන් මම කොහේ හරි ඉන්න ඕනි. මොකද මම දුක් විඳිනවා, මම සැප විඳිනවා. ඒ දුක් සැප විඳින මම කවුද? දුක ම ද මම? සැප ම ද මම? වෙන්න බැහැ. දුක හෝ සැප මම නම් ඒ දුක සැප නැතිවෙන කොට මම නැතිවෙන්න ඕනි. නමුත් ඒ දුක සැප නැති වුණත් මම ඉන්නවා. ඒ වුනාට දුක සැප විඳින විට ඒ එක්කම මමත් විඳවනවා. මම විඳවන්නේ නැතිව දුක සැප තියෙනවා ද? ඒක වෙන්න බැහැ. මම විඳවන්නේ නැතිව දුක සැපක් කථා කරන්න බැහැ. ඒ දුක සැප විඳවීම ම 'මම' වෙලා

තියෙන්නේ. ඒත් දුක සැප නැති වුණාම 'මම' ආයෙ ඉන්නවා නෙ. දුක සැප මම ම වෙලා නම් ඒවා නැති වුණාම මම ඉන්න බැහැ නෙ. එහෙම නැත්නම් ආයෙ අලුත් මමෙක් ඉන්න ඕනි. නමුත් මට ඒ විඳපු දුක සැප මම වින්ද බව සිහි කරන්න පුළුවනි. ඒ දුක සැප, නැති වුණාට මම නැතිවෙලා නැහැ. මම විඳවන්නේ නැතිවත් දුක සැප කථා කරන්න බැහැ. දුක සැප නැතිවුණාමත් ඒවා විඳපු මම ඉන්නවා. මොකක්ද දුක සැප කියන්නේ? ඒවා හටගන්නේ කොහොමද? මම කියන්නේ කවුද? දුක සැප මගෙන් වෙන්වත් නැහැ. දුක සැප මම වෙන්නත් බැහැ. එතකොට මම ගැන හිතන්න බැරි ද? හිතන්නේ නැතිව මම ඉන්නේ කොහොමද? එතකොට මම කවුද? මේක මහ පටලැවිල්ලක් නේ!

- පවතින ලෝකය සමග ද මම ඉන්නේ? මම සමග ද ලෝකය තියෙන්නේ? මම නැතිනම් ලෝකය නැති ද? ලෝකය නැතිනම් මම නැති ද? මම නැතිවුණාම, ලෝකය වෙනම තියෙනවා ද? ඒකත් මම ම නේද හිතන්නේ? ඒත් එහෙම

හිතන මම ඉන්නවා. මම නැතිවෙලා නැහැ. එතකොට ‘‘මම නැතිවුණත් ලෝකය තියෙනවා’’ කියලා සිතන මම ඉන්නවා. ඒකත් වෙන්න බැහැ. එහෙනම් මම නැතිවුණාම ලෝකය නැතිවෙනවා ද? එහෙනම් ලෝකය මොකක්ද? මම කවුද?

- නමුත් එහෙම හිතන මම ඉන්නවා නේ. මම නැතිවුණාම ලෝකය නැතිවන බව මම ම හිතන නිසා ඒත් මම නැතිවෙලා නැහැ. ලෝකයයි මමයි දෙකම එකක් ද? ලෝකය කියන්නේ මම ම ද? ඒක නම් ටිකක් හිතන්න ඕනි. මම ම ලෝකය ද? ලෝකය ම මම ද? එතකොට මම මැරුණාම ලෝකය විනාශ වෙනවා ද? නැහැ. එහෙම වෙන්නේ නැහැ. එහෙනම් මම මැරුණා කියලා කිව්වත් ඇත්තටම මම මැරිලා නැද්ද? එහෙම නැත්තම් ‘මම මැරිලා කියල’ මැරිලා තියෙන්නේ කය විතරද? ඒ කියන්නේ වෙන කයක් එක්ක මම තවමත් ජීවත් වෙනවාද? ඒ කියන්නේ මැරුණත් මම වෙන කයක් එක්ක ආයේ ඉපදෙනවා වෙන්න ඕනි. එතකොට මම මැරුණට මම නැතිවෙලා නැහැ. එමනිසා ලෝකය නැතිවෙන්නෙත් නැහැ.

එලෙස ඇති ලෝකයත්, ඉන්න මමත් තේරුම් ගන්නේ කොහොමද? එහෙනම් ලෝකය මොකක්ද? මම කවුද?

- මම ලෝකය තේරුම් ගන්නේ කොහොමද? රටවල් ලෝකයද? ගස් වැල් ලෝකය ද? ගොඩනැගිලි ලෝකයද? එතකොට මට පෙනෙන්න තියෙන එක ලෝකය ද? මම හිතන්නේ ලෝකය ගැන ද? මට පෙනෙන කොට, මම හිතන කොට, ලෝකයක් හමුවෙනවා ද? මට පෙනෙන්නේ නැත්නම්, මම හිතන්නේ නැත්නම් ලෝකය හමුවෙන්නේ නැති ද? මම හිතන්නේ නැත්නම් මම ඉන්න විදියක් නැහැ. එතකොට මට හිතීමක් නැතිනම්, මමත් ලෝකයත් නැති ද? එතකොට ලෝකය ලෙස හමුවුනේ මොකක් ද? ඒ හමුවුනු ලෝකය ත්, හිතපු මම ත් නැතිවෙනවා ද? ඒ ප්‍රශ්නය වැරදියි. ලෝකය නැතිවෙනවා කියන්න ‘ලෝකය තියෙන බවක්’ වැටහෙන්න ඕනි. එසේ වැටහිලත් නෑ. මම නැතිවෙනවා කියන්න හිටපු මමෙක් ඉන්න ඕනෑ. එහෙම ඉන්න මම කවුද කියලා දන්නෙත් නෑ. දන්නේ නැති දෙයක් නැතිවුණා

කියන්න බැහැ නේ. මට පෙනෙන විට, මම හිතන විට 'හමුවන, හටගන්න' ඒ ලෝකය කුමක් ද? ඒ මම කවුද?

- මට ද පෙනෙන්නේ, මම ද හිතන්නේ? මට පෙනෙනවා නම් පෙනෙන දෙය කෙරෙහි මගේ පාලනයක් තියෙන්න ඕනි. මම හිතනවා නම් හිතන දෙය කෙරෙහිත් මගේ පාලනයක් තියෙන්න ඕනි. නමුත් සියල්ල ම එහෙම නැහැ. ඇහැ ඇරපු ගමනුත් ඔහේ පෙනෙනවා. මනසට සිතුවිලි ඇවිත් ඔහේ හිතෙනවා. මොකක්ද එතන ඒ කියවුනේ? ඇහැ ඇරපු ගමනුත් ඔහේ පෙනෙනවා. මනසට සිතුවිලි ඇවිත් ඔහේ හිතෙනවා. එහෙනම් පෙනෙන්නේ ඇහැට, හිතෙන්නේ මනසට. එතකොට මම කොහෙද හිටියේ? නමුත් පෙනුනේ මගේ ඇහැට, සිතුනේ මගේ මනසට. කුමන විදියකට සිතුවත්, මම කොහේ හරි ඉන්නවා. නමුත් ඒක නිවැරදිව වටහාගන්න බැහැ. මගේ ඇහැට පෙනෙන විවිධ දේවල් හඳුනගන්නවා. ඒ හඳුනාගන්නා දේවල් මගේ ලෝකය යි. මගේ සිතට හිතෙන දේවල් හඳුනාගන්නවා. ඒ හඳුනාගන්නා දේවල් මගේ ලෝකය යි. ඇහැට පෙනෙන කොට හඳුනාගැනීමක්

තියෙනවා ම ද? ඔව්. ලෝකය යැයි හඳුනාගන්නවා. ඒ හඳුනාගන්නේ මම ද? ඇහැ ද? මම හඳුනාගත්තත්, මගේ ඇහැ හඳුනාගත්තත්, කොහොමත් මම ඉන්නවා නේ. එතකොට හඳුනාගන්න කොට ද ලෝකය තියෙන්නේ? මම ම ද ඒ හඳුනාගන්නේ? හඳුනාගන්නේ නැත්නම් ලෝකය නැති ද? මමත් නැති ද? මම ම ද හඳුනාගැනීම කියන්නේ? මම වෙනම ඉඳලා හඳුනාගැනීම වෙනමද තියෙන්නේ ? ඒකත් මම කරන ක්‍රියාවක් ද? එතකොට මම ඉන්නේ හඳුනාගැනීම එක්ක ද? මමයි හඳුනාගැනීමයි එකක් ද, දෙකක් ද? එකක් වෙන්න බැහැ. මොකද හඳුනාගැනීම වෙනස් වෙනකොට ඒත් එක්ක මමත් වෙනස් වෙන්න ඕනි. නමුත් හඳුනාගැනීම වෙනස් වුණා කියලා වෙන මමෙක් ඇතිවෙලා නැහැ. මමයි, හඳුනාගැනීමයි වෙනම තියෙන ඒවා නම් මට ලෝකය සමග සම්බන්ධ වෙන්න බැහැ. එහෙනම් ඇත්තටම හඳුනාගැනීම කුමක්ද? මම ම මැදිහත් වී, මගේ ඇසින් කරන එකක් ද හඳුනාගැනීම කියන්නේ? මම කවුද? ඇස මගේ වෙන්නේ කොහොමද? හඳුනාගැනීම කියන්නේ මොකද්ද? හඳුනාගැනීම වෙන්නේ

කොහොමද? ඇස කියන්නේ ශරීරයේ තියෙන එකක්. ශරීරයේ තියෙන ඇහැ, හැමවෙලේම තියෙනවා. ශරීරයේ තියෙන ඇහැට පෙනෙනවා නම්, හැමවෙලේම පෙනෙන්න ඕනි. නමුත් එහෙම වෙන්නේ නැහැ. එහෙනම් මම බලන විට ද ඇසින් පෙනෙන්නේ? එලෙසට පෙනෙන ඇස ඇතිවෙන්නේ කොහොමද? මම කවුද?

- ජීවිතය කියන්නේ පුදුම ප්‍රශ්නයක්! මේක ලිහා ගන්න බැරි ද? මම කවුද? ලෝකය කුමක් ද? හඳුනාගන්නේ කොහොමද? ඇසට පෙනෙන්නේ කොහොමද? ඇසට පෙනෙන කොට ද මම ඉන්නේ? හඳුනාගන්න විට ද මම ඉන්නේ? පෙනීම මම ද? බැලීම මම ද? හඳුනගැනීම මම ද? සිතීම මම ද? මම සිතන්නේ කොහොමද? මට සිතෙන්නේ කොහොමද? මම බලන්නේ කොහොමද? මම හඳුනාගන්නේ කොහොමද? මේ සියලුම ක්‍රියා මම ද? ඒක වෙන්න බැහැ. එහෙනම් එක ක්‍රියාවක් නැතිවන විට මම නැතිවෙන්න ඕනි. අනික් ක්‍රියාව කරන, වෙන මමෙක් ඉන්න ඕනි. එහෙනම් මම කියලා ගොඩක් ඉන්න ඕනි. නමුත් එහෙම නැහැ. සියලුම ක්‍රියාවන් කරන්නේ

එක මමෙක්. මොකද ඒ සියල්ලම මට මතකයි. එහෙනම් ක්‍රියාවත් මම වෙන්න බැහැ. මම වෙනම ඉඳලා ක්‍රියාවන් වෙනම සිදුවෙනවා ද? එහෙනම් ක්‍රියාවන් ඉබේ වෙන්න ඕනි. එහෙම වෙන්නේ නැහැ. මගෙයි සියලු ක්‍රියාවලයි සම්බන්ධයක් තියෙන්න ඕනි. මොකද ක්‍රියාවන් අදාළ වන්නේ මට ම යි. මට ක්‍රියාවන් සම්බන්ධ වන්නේ කොහොමද? කොහොමද මගේ මේ ජීවිතය කියන කාරණාව සිදුවන්නේ? එහෙම ජීවත්වෙන මම කවුද?

- මට ඇස කියලා දැනගැනීමක් වෙලා ද ලෝකය දෙස බලන්නේ? මට මනස කියලා දැනගැනීමක් වෙලා ද ලෝකය ගැන සිතෙන්නේ? එතකොට මට හැමවිට ම දැනගැනීමක් තියෙනවා ද? ඒ එක්ක ද මම විවිධ ක්‍රියා කරන්නේ? මට ඇස කියලා දැනගැනීමක් ඇතිවුණාම පෙනෙනවා ද? මට කන කියලා දැනගැනීමක් ඇතිවුණාම ඇහෙනවා ද? මට නාසය කියලා දැනගැනීමක් ඇතිවුණාම ගඳ සුවඳ දැනෙනවාද? මට දිව කියලා දැනගැනීමක් ඇතිවුණාම රස දැනෙනවාද? මට ඇඟක් කියලා දැනගැනීමක් ඇතිවුණාම රිදෙනවා ද? මට සිත

කියලා දැනගැනීමක් ඇතිවුණාම ද සිතන්නේ? එහෙනම් මේ සියලු ක්‍රියා සිදුවෙන්නේ, දැනගැනීමක් ඇතිවුණ තැනයි. එමෙන්ම හඳුනගන්නේ, විඳින්නේ, ලෝකය, ශරීරය වැනි ස්වභාවයන් ප්‍රකට වන්නේ දැනගැනීමක් ඇතිවුණ විටයි. එතකොට දැනගැනීම මට ද සිදුවන්නේ? මම ම ද දැනගැනීම කියන්නේ? මම ම දැනගැනීම වෙන්න බැහැ. මොකද විවිධ දැනගැනීම් දැනිලා නැතිවෙන කොට මමත් නැතිවෙලා ආයෙ මම හටගන්න ඕනි. ඒක වෙන්න බැහැ. මොකද මට සියල්ල මතක යි. එහෙනම් මම නැතිවෙලා හටගන්නවා කියන එක වැරදි යි. මමයි දැනගැනීමයි කොහොමත් වෙන්ව තියෙන්න විදියක් නැහැ. එහෙම වෙන්ව තියෙනවා නම් ඒක ඉබේ සිදුවන ක්‍රියාවක්. දැනගැනීමෙන් තොරව ඉබේ වෙන කරුනකට සජීවී බවක් නැහැ. මගේ පාලනයක් වෙන්නෙත් නැහැ. නමුත් දැනගැනීම මට පාලනය කරන්නත් පුළුවන්. කුමක් හෝ දැනගැනීමක් නතර කරන්නත් පුළුවන්. එහෙනම් දැනගැනීමට මගේ සම්බන්ධයක් තියෙන්න ඕනි. එතකොට මම කොහේහරි ඉන්නත් ඕනි. මේක මහ මුලාවක්. පුදුම

අවුලක්. කොහොමද මේ ජීවිතය තේරුම් ගන්නේ? දැන් මට ප්‍රශ්න ගොඩයි. එකකටවත් විසඳුමක් නැහැ. විඳීම මොකක් ද? හඳුනාගැනීම මොකක් ද? ක්‍රියාවන් වෙන්නේ කොහොමද? දැනගැනීම සිදුවන්නේ කොහොම ද? මට ‘මම ලෙසට’, ‘ලෝකය ලෙසට’ ස්වභාවයන් ප්‍රකටවන්නේ කොහොමද? මේ ප්‍රශ්න ගැන සිතන්නේ කොහොමද? මම කවුද?

- මම කවුද කියලා හොයාගන්න දුෂ්කර බව නම් සත්‍යයක්. කොහොම කල්පනා කළත් මම කියන්නේ කවුද කියලා තේරුම් ගන්න අමාරුයි. මේ සඳහා වෙන සිතිය යුතු පැත්තක් නැති ද? මම කියලා කතා කළ හැක්කේ ලෝකය සමග සම්බන්ධ වීමක් හරහාමයි. මගේ කයත් මට පෙනෙන එකක්. මට සිතෙන විට හමුවන එකක්. එහෙනම් මේ විදියට ලෝකය ප්‍රකට වන ආකාරයන් ගැන සිතන්න ඕනි. ඒ සියල්ල සිදුවන ආකාරය සමඟ මගේ සම්බන්ධයක් තියෙනවා. ලෝකය ලෙස ස්වභාවයක් ප්‍රකට වන්නේ කෙසේද? එසේ ප්‍රකටවීම සිදුවීම කුමක් ද? එසේ සිදුවන ස්වභාවය තුළ මම ඉන්නේ

කොහොමද? ඒ ස්වභාවයේ ස්වරූපය කුමක් ද? විඳීමක් සිදුවන විට මම යෙදෙන්නේ කොහොමද? එසේ විඳීම සිදුවන්නේ කොහොමද? ඒ විඳීම කුමක් ද? ලෝකය ලෙසට හඳුනාගැනීමක් සිදුවන විට මම යෙදෙන්නේ කොහොමද? එසේ හඳුනාගැනීම සිදුවන්නේ කොහොමද? හඳුනාගැනීම කුමක් ද? සියලු ක්‍රියාවන් සිදුවන විට මම ප්‍රකට වන්නේ කොහොමද? එසේ ක්‍රියාවන් සිදුවන්නේ කොහොමද? ඒ ඒ ක්‍රියාවන් මොනවා ද? දැනගැනීමක් සිදුවන විට මම ප්‍රකට වන්නේ කොහොමද? එසේ දැනගැනීම සිදුවන්නේ කොහොමද? ඒ දැනගැනීම කුමක් ද? මේවා ගැන හොයන විට මම කවුද කියලා වටහාගන්න පුළුවන් වේවි ද?

1. ස්වරූපය කුමක්ද? ස්වරූපය සිදුවන්නේ කොහොමද?

2. විඳීම කුමක් ද? විඳීම සිදුවන්නේ කොහොමද?

3. හඳුනාගැනීම කුමක් ද? හඳුනාගැනීම සිදුවන්නේ කොහොමද?

4. ක්‍රියාවන් කුමක් ද? ක්‍රියාවන් සිදුවන්නේ කොහොමද?

5. දැනගැනීම කුමක් ද? දැනගැනීම සිදුවන්නේ කොහොමද?

තමාගේ ශරීරය සහිතව පෙනෙන ලෝකය යැයි ස්වරූපයකට කොටු වී, ඒ දැනගන්නා ගතිය නිසා හඳුනාගැනීම් තුළ කොටු වෙමින් විවිධ වේදනාවන් විඳවමින් සිදුවන ක්‍රියාවන්, යෙදීම් මගේ යැයි ගනිමින් ගත කරන ජීවිතයේ, පැවැත්මේ අර්ථය කුමක් ද? මම යැයි කිසිම ආකාරයක වැටහීමක් නැතිව, යම් ස්වරූපයක යෙදීමක් මගේ යැයි ගනිමින්, දැනගනිමින්, විඳිමින්, හඳුනාගනිමින් සිදුවෙන ක්‍රියාකාරකම් ද ජීවිතය? එහෙනම් එලෙසට ජීවත් වන්නේ ඇයි?

- කිසිම ලෙසකට සත්‍යයක් නැතිව මෙසේ සිදුවන ක්‍රියාකාරකම්වල අර්ථයක් තිබේවි ද? මේ ජීවිතය පවත්වන ආකාරය මුලාවක් නොවේ ද? කිසිම ලෙසකින් සත්‍යයක් දකින්නේ නැතිව මහා මුලාවක ජීවිතයක් පවත්වන්නේ ඇයි? මේක නම් තේරුම් ගන්න අමාරුයි. මේ මුලාව මත සිටිමින්, සත්‍යය තුළ පිහිටීමක් නැතිව, කයින් කරන ක්‍රියාකාරකම්වල අර්ථයක් කෙසේ නම් ලබන්න ද? සත්‍යය තුළ පිහිටීමක් නැතිව කථා කරන වචනයේ අර්ථයක් කෙසේ නම් ලබන්න ද? සත්‍යය තුළ පිහිටීමක් නැතිව මනසින් සිතන කරුණු වල අර්ථයක් කෙසේ නම් ලබන්න ද? මේ

ආකාරයට ජීවිතය පවත්වන්නේ කොහොම ද? මේ සත්‍යය සොයාගන්නේ කාගෙන් ද? කවුරුන් ද මේ ‘මම’ ලෙස ගතකරන ජීවිතයේ සත්‍යය පවසන්නේ? මේ මහා මුලාවක් වූ ජීවිත පැවැත්මෙන් නිදහස් වන්නේ කොහොම ද? මේ මහා මුලාවෙන් නිදහස් වන ආකාරයක් කවුරුත් කියන්නේ නැති ද? මේ අසත්‍යය තුළ කිසිවක් නොදැනගෙන මහා මුලාවකින් ජීවත්වන්නේ ඇයි? නිදහස් වීමක් නැති ද?

- **[මිතුරා] සත්‍යය හොයන්න පුළුවන්. මහා මුලාවෙන් යුතු වූ ජීවිත පැවැත්මෙන් නිදහස් වන්න පුළුවන්. ඔබ සත්‍යවාදීව ජීවිතය ගැන සිතනවා නම්, සත්‍යය කරා යොමු වී, මහා මුලාවෙන් නිදහස් විය හැකියි. එනමුදු ඔබ සත්‍යය නොසොයා තවදුරටත් මහා මුලාවේ ජීවත්වෙමින්, අර්ථයෙන් තොරව, අසත්‍යවාදීව සිතින්, කයින්, වචනයෙන් කටයුතු කරමින් කවරදාකවත් සත්‍යය සෙවිය නොහැක. මහා මුලාවෙන් නිදහස් විය නොහැක. ඒ නිසා සත්‍යය සොයන්න ඇති අවශ්‍යතාවය තවදුරටත් ඇති කරගන්න. මහා**

මුලාවෙන් යුතු ජීවිත පැවැත්මේ ලැඟ නොගෙන, සිතින්, කයින්, වචනයෙන් සිදුවන ක්‍රියාවන්හි සත්‍ය සොයන්න.

- ඔබ මෙතෙක් සිතූ දේ අනුව ඔබ පත්වී ඇති අසරණභාවය මට හොඳින් වැටහෙනවා. ඔබ පත්වී ඇත්තේ මේ ලෝකයේ සිතන බොහෝ දෙනෙක් තමාට හැකි පමණින් සිතා උපරිමයටම පැමිණිය හැකි ස්ථානයටයි. ඔබට දැනට ඉතිරි වී ඇත්තේ පිළිතුරක් නැති ප්‍රශ්න ගොන්නක් නේද? ඔබ සොයන්නේ ඒවාට සත්‍යවාදී පිළිතුරු නේද? ඔබට ඒ සඳහා උදව් වීමට මම කරුණු කිහිපයක් කියන්නම්. මම කියන කරුණු හොඳින් අහන්න. ඒ ගැන හොඳින් සිතන්න. දැන් ඔබ සත්‍යවාදීව, මහා මුලා සහිත ජීවිත පැවැත්මේ ලැඟ ගැනීමට යොමු නොවන නිසා, මම කියන කරුණු ගැන මධ්‍යස්ථව සිතන්න. ඔබ, ඔබ ගැන සිතන, කල්පනා කරන සියල්ල අසත්‍යක් බවට පසක්වී අවසන් නේද? තවදුරටත් ඔබට මහා මුලා සහිත, මානසික ආශ්වාද සහිත ජීවිත පැවැත්මේ ලැඟගන්න බැහැ නේ ද? හැබැයි එසේ ලැඟගන්න බැහැ යැයි කියමින් නැවතත් ඒ මහා මුලා සහිත සිතීම අනර්ථවත් බව මම

ඔබට කිව යුතු නෑ නේද? එසේ කළොත් ඔබ, ඔබට කරන වංචාවක් නේද? හැබැයි එහෙම කරනවානම්, ඇයි ඔබ තවමත් ඔබටම වංචා කරගනිමින් මහා මුලාව සහිත ජීවිත පැවැත්ම තුළ සිතින්, කයින්, වචනයෙන් ක්‍රියාකරමින් ඉන්නේ? එහෙම ඉන්නවානම් මම කියන කරුණු ඔබට සත්‍යය සොයන්න උදව් කරගන්න බැරි වේවි. ඔය මුලාවෙන් නිදහස් වෙන්න උදව් කරන්න බැරි වේවි!

- [මම] නැහැ, මම ඔබ කියන කරුණු අනුව සිතා බලන්නම්. මේ මුලාවෙන් යුතු සිතන, ක්‍රියා කරන, කථා කරන ජීවිතය, පුදුම නිෂ්ඵල බවක් තියෙන්නේ කියන එක මට පැහැදිලියි. මම ඔබ කියන එක අහන්නම්. මට මේ ජීවිත පැවැත්මේ කිසිම දෙයක් පිළිබඳව අර්ථාන්විත, සහේතුක වැටහීමක් නැහැ. මට කියලා දෙන්න. ඒ සත්‍යයට යොමුවන්නේ කොහොමද? මේ මුලාවෙන් නිදහස් වන්නේ කොහොමද? මට සත්‍ය සොයාගන්නකම් තියෙන්නේ සැනසිලි නැති බවක් විතරයි. මට ඔබ කියන දේ දැනගන්න විතරමයි ඕනි. වෙන කිසිවක් මට එපා. මම ඔබ කියන

දේ හොඳින අසමින් ඒ අනුව සිතන්නම්. මට මේ අසත්‍යයේ ජීවත්වීමෙන් ඇතිවෙලා තියෙන නොසන්සුන් කම සංසිඳවන්නට කරුණු කියන්න. මට මාගේ කිසිම කටයුත්තක් අනර්ථවත්ව, කරන්න බැහැ. එසේ වන මගේ කිසිම කටයුත්තක් අවශ්‍යයත් නැහැ. තවත් පමා නොකර මට පවසන්න.

- **[මිතුරා] හොඳයි එසේ නම් මම කියන දේ හොඳින් අහන්න. ඒ අනුවම සිතන්න. කිසිම ලෙසකින් ඔබට ගැලපෙන විදියට සිතන්න එපා. ඔබට ඔබ ගැන සිතාගන්න බැරි නිසායි මගෙන් ඒ ගැන අහන්නේ. ඒ නිසා තමන්ගේ සිතන ක්‍රමය අනුගමනය කරන්න එපා. කලින් කල්පනා කරපු විදියට සිතට යන්න ඉඩදෙන්න එපා. විශේෂයෙන් ඔබේ ජීවිත පැවැත්ම වන මුලා වූ මනස, කය, වචනය, අනුව කටයුතු කරන්න එපා. එහෙම කටයුතු කළොත් ඔබට මම කියන කරුණේ අර්ථය වටහාගත නොහැකි වෙනවා. ඔබ නැවත නැවතත් මහා මුලාවටම ඇදගෙන වැටෙනවා. ඒ වාගේම මම කියන කරුණු තුළත් කිසිම අර්ථයක් ඔබට ප්‍රකට නොවී තවත් මුලාවටම යනවා. මගේ මේ ප්‍රයත්නයත් අපතේ යනවා. එතකොට මටත් වෙහෙස විතරයි ඉතිරි වන්නේ.**

දැන් එහෙනම් මම කියන කරුණු ඒ විදියටම අහන්න. ඒ අනුවම සිතන්න. ඔබට ගැලපෙන විදියට සිතන්න එපා. ඔබ සිතපු විදිය තුළ මුලාවක ජීවත්වීමක් විතරයි සිදු වී තිබෙන්නේ. ඒ නිසා ආයෙ කිසිම විදියකින් එසේ නොසිතමින්, මම කියන කරුණු අනුව සිතමින් ඒ සිතන ක්‍රමයටම අනුගත වන්න.

- ඔබ, ඔබ ගැන මෙසේ කල්පනා කළා. ශරීරයත්, පෙනෙන ලෝකයත් 'මම' වෙන්න බැරි බව. ඒවාගේම දැනගන්නා ගතියත්, හඳුනාගන්නා ගතියත්, විඳින බවත්, කරන ක්‍රියාකාරකම් 'මම' වෙන්න බැරි බව සහ මගෙන් පරිබාහිර වෙන්නත් බැරි බව. එසේ කල්පනා කර සත්‍යවාදී පිළිතුරක් නොලැබුන තැන ඔබ අසරණ වුන බවත් පැවසුවා. ඒ කරුණු ඔස්සේම ඔබ නොදැකපු කෝණයකින් සිතන්න කරුණු කියන්නම්. හොඳින් අසන්න. ඒ අනුව සිතන්න.

- ඔබගේ ශරීරය ද ඇතුලුව ඔබට පෙනෙන ලෝකයේ ස්වරූපයක් ඇසුරුකරගෙන, දැනගැනීම්, හඳුනාගැනීම්, විඳින විඳීම්, සිදුකරන ක්‍රියාවන් වන ජීවිත පැවැත්ම ගැන අපි තව දුරටත් සොයා බලමු.

- මෙම කරුණ සංකීරණයි. අපි එයින් කොටසක් ගෙන තව දුරටත් විශ්ලේෂණය කර බලමු. උදාහරණයක් ලෙස 'හඳුනාගැනීම්' ගනිමු. ඔබ මලක් දකින අත්දැකීමක් ගැන සිතන්න. ඔබ ඒ මල හඳුනාගත්තා නේද? ඒ හඳුනාගැනීම, හඳුනාගැනීමෙන් ඔබ්බට ගොස් 'මම මලක් දැක්කා' යැයි ගත්තේ කුමණ කරුනු මත පිහිටා සිට? එය සත්‍යවාදී නිගමනයක් ද? ඔබ කෙසේ හෝ 'මම' එම සිද්ධියට සම්බන්ධ කරන්න උත්සාහ කරනාව නේද? මම ඔබට අභියෝගයක් කරන්නම්. ඔබගේ ජීවිතයේ කිසියම්ම වූ 'හඳුනාගැනීමේ' සිද්ධියක්, 'හඳුනාගැනීමේ' සිද්ධියක් ලෙස පමණක් බව, 'මම' සම්බන්ධ කොට නොගෙන වටහාගෙන තිබේද? එහෙම නෑ නේද? 'හඳුනාගැනිම්' සියල්ලට 'ඔබගේ' සම්බන්ධයක් යෙදුනා නේද? 'තමා හෝ තමාගේ හඳුනාගැනිමක් ලෙස නේද හැමවිටම යෙදුනේ. මේ ආකාරයටම දැනගැනීම්, හඳුනාගැනීම්, විදීම්, ක්‍රියාවන් 'තමා හෝ තමාගේ' ලෙසම නේද යෙදුනේ? මේ සිදුවීම්වල මුලා බවක් ඇති බවට යම් සේයා මාත්‍රයක් ඔබට ඇතිවුනාද?

- මේ ආකාරයෙන් සිදුවන්නේ මූලා සහිත නිසා බව ඔබට සිතුනා නේ ද? මේ සියල්ල මගේ මූලා වූ ජීවන පැවැත්මක් බව ඔබට වැටහුනා නේ ද? දැන් ඒ ගැන සිතන්න. ඔබට ලෝකය හෝ ශරීරය හෝ ලෙස කුමන ස්වරූපයක් ලැබුන ද, එය ඔබට ලැබුන දෙයකි. එය 'මට' ලැබුන බවත්, එය 'මගේ' දෙයක් ලෙසත් ඒ ස්වරූපය අනුව කටයුතු කරනවා නේ ද?

- දැන් ඔබගේ සිතන ක්‍රමය අනුවම (ඔබට ගැලපෙන් විදියට නොව) මම පෙන්වන කරුණු ගැන සිතන්න. ඔබගේ ලෙස ගනිමින් කටයුතු කළ ශරීරය හෝ ලෝකය පිළිබඳව වන ස්වරූපය ගැන සිතන්න. ඒ ස්වරූපය ඔබට ප්‍රකට වෙන දෙයක්. 'මගේ' 'මට' ලෙස ප්‍රකට වන දෙයක්. ඒ ආකාරයට ස්වරූපයක් ප්‍රකට වන්නේ ඒ ඒ යෙදීම් අනුව නේ ද? යම් යම් ආකාරයකට යෙදීමක් (සිදුවීමක්) සිදුවන විට ශරීරය හා ලෝකය ලෙස 'මට' 'මගේ' ලෙස ස්වරූපයක් ප්‍රකට වූවා නේ ද? <u>එසේ යෙදීමක (සිදුවීමක) ප්‍රකට වූ ස්වරූපය යෙදීමක් (ඇති බවක්) ලෙස ලැබෙනවා ද? </u>මේ සඳහා අපි අත්දැකීමක උදාහරණයක් විමසා බලමු. ඔබට ලස්සන

පෙනෙන බව සිතන්න. එවිට ඔබ තුලින් 'මට මලක් පෙනුණ' බව වූ ස්වරූපයක් යෙදී ඇත. මෙයින් අදහස් කරන්නේ මම සිටින බව සහ ඇති මලක් පෙනෙන බවත් යන හැඟීම නොවේ. මන්ද යත් මම සිටින බව ගැනීම ම වැරදි බව ඔබ සිතා ඇත. පෙනෙන දෙයක් ගැනීම ද වැරදි බව ඔබ සිතා ඇත. නමුත් පෙනෙණ බව සත්‍ය සිදුවීමකි. එය ඔබට සිදුවුණ අත්දැකීමකි. එසේ 'මට මලක් පෙනුණ බව' සිදුවුණු සිදුවීම නම් වූ යෙදීමේ ස්වරූපය ගැන සොයා බලමු. එසේ 'මලක් පෙනීම' බව නම් වූ ස්වරූපය ගැන ඔබ විග්‍රහ කරන්නේ කෙසේද? එසේ යෙදීමේ ස්වරූපය ඔබ විග්‍රහ කරන්නේ කෙසේද? මේ සඳහා ඔබ තුළ ඇති නිමිති මනසින් කල්පනා කර උපකාර කරගන්නවා නොවේද? මානසික සංකල්පයකින් පාට, ලස්සන, සුවඳ, හැඩය යන කරුණු මත පදනම්ව නොවේද මලේ ස්වරූපය විස්තර කරගන්නේ? එමෙන්ම එලෙසට විග්‍රහ කරන්නේම පෙනෙන්න දෙයක් තිබුණා, මම ඒක දැක්කා යන පදනමේ සිට නොවේද? එලෙසට ගැනීමම වැරදි බව ඔබ කලින් කල්පනා කළා නොවේද? මේ ආකාරයට මට මලක් පෙනුන බව නම් වූ යෙදීමේ ස්වරූපය ඔබ විග්‍රහකරගන්නේ

මානසික සංකල්පයක් ලෙසට නොවේද? මානසික සංකල්පයකින් විග්‍රහවන දේ සත්‍ය විය හැකිද? එම නිසා සංකල්ප වලට නොගොස් මට මලක් පෙනීමේ යෙදුන ස්වරූපය ගැන පමණක් සිතා බලමු. එලෙසට කිසිදු ලෙසකින් මානසික සංකල්පයකට නොගොස් මට මලක් පෙනුන බව යෙදීමේ ස්වරූපය විග්‍රහ කිරීමක් ඇති බවක් ලෙසින් ලැබෙනවාද? එනම් එම ස්වරූපය යෙදීමක් (ඇතිබවක්) ලෙසට ලැබීමක් කුමන හෝ ලෙසකින් පවතිනවා ද? ඔබ හොඳට සිතන්න! එසේ ස්වරූපය කුමන හෝ ආකාරයකට යෙදීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදුවනවා ද?

- [මම] නැහැ - මම කොපමණ කල්පනා කළත් එසේ වූ ස්වරූපය යෙදීමක් ලෙසකට ලැබීමක් සිදුවන්නේ නැහැ.
- **[මිතුරා] යෙදීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදුවන්නේ නැති නම් එය පිහිටීමක් සිදුවනවා ද?**
- [මම] නැහැ.
- **[මිතුරා] යෙදීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදුවන්නේ නැති නිසා පිහිටීමක් සිදුවන්නේ නැහැ. යමක් යෙදීමක් ලෙසට ලැබීමක් සිදුවන්නේ**

නැතිනම් පිහිටීමක් සිදුවන්නේ නැතිනම්, එසේ වූ විවිධ වූ ස්වභාවයන් මගේ, මට වශයෙන් හෝ මම ඉන්න බව යැයි හෝ මගේම දෙයක් යැයි ලෙසින්ම වූ දැක්මකින් සිටීම සුදුසු වේවි ද?

- [මම] නැහැ, නැහැ. කොහෙත්ම නැහැ.
- **[මිතුරා] මේ ආකාරයට සියලුම යෙදෙන ස්වරූපයන් ඔබට දැකියහැකි වේ නම් කිසිම ආකාරයකට ලැග ගැනීමක් නැතිව පැවැත්මක් නොලැබී නිදහස් වනු ඇත.**
- **ඔබට කිසිදු ලෙසකින් 'මම කවුද' බව සොයාගැනීමට නොහැකි විය. එබැවින් ඔබට කිසිදු ලෙසකින් 'මම' නැතිවුන බවක් හමුවන්නට ඉඩක් නැත. මේ ආකාර වූ චින්තනයක් මෙහෙය වන විට මහා මුලාව ඉක්මවීම සහ පැවැත්මක් සමඟ ජීවත්වීමක් නොයෙදේ. ඔබ එසේ සිතන ආකාරයට යොමුවීම නිසාම ඔබගේ දකින ක්‍රමය තුළ, පැවැත්මේ නිස්සාරත්වය සහ නිදහස් වීමේ අවශ්‍යතාවය ගොඩනැගුණි. ඔබගේ දකින ආකාරයට, ගෝචර නොවන, සිතීම දියුණුවෙන ක්‍රමයට මම යමක් පෙන්වන විට, ඔබගේ දැක්මෙන් ඉවත්ව මම කියපු ලෙසට පමණක් සිතන්න.**

එසේ සිතන විට 'ඔබගේ සියළු දැකීම්' ඉක්ම වී ඇත. දැන් ඔබට 'මම කවුද' යන්න සෙවීමෙන් හටගත් අසහනයට ඉඩක් නැහැ නේ ද? මම ඔබට සිතීමට පෙන්වා දුන් ක්‍රමය පමණක්ම ඔබට තව දුරටත් අවශ්‍ය වී තිබෙනවා නේ ද? ඔබ දැන් ඔබගේ දැක්මෙන් වෙන්ව, මම පෙන්වන ක්‍රමය කෙරෙහිම යොමු වූ, සිතීමේ ක්‍රමය තවදුරටත් භාවිතා කරන්න. එවිට ඔබට ඔබ තුළ ගොඩනැගුණු 'මම කවුද' යන ප්‍රශ්නයට ඉඩක් නොඑනු ඇත. එපමණක් නොව, මහා මුලාව සමඟ ජීවත් වීමට ද ඉඩ නොලැබීම නිසා සත්‍යය අනුව වූ ජීවිතයක් ඇති වේ. එවිට ඔබගේ සිතන ආකාරයට වූ ජීවන පැවැත්මක් සිදු නොවෙනු ඇත. මේ ආකාරයට මුළු ජීවිතයම ගතකරන විට ඔබට සැනසිල්ල උදා වේ. මම තවදුරටත් ඔබට මේ ගැන පැහැදිලි කර දෙන්නම්. එයත් හොඳින් අහන්න.

- [මම] ශරීරය හා පෙනෙන ලෝකය යැයි ප්‍රකට වූ ස්වරූපය පිළිබඳව යෙදීමක් සිදු නොවන විට ස්වරූප බවින් නිදහස් වන බව මා හට වැටහුනි. එය එසේ වැටහීමෙන් ස්වරූපයක (ලෝකය) යෙදෙන බවක ජීවත්වීමක් නැති නිසා විමුක්තවීම සිදුවන බව මා

හට ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. මෙලෙස ස්වරූපයේ යෙදීම (ලෝකය) විමසන විට ස්වරූපයකට කොටු නොවී විමුක්ත වෙනවා නේ ද?

- **[මිතුරා] නැහැ. නැහැ. ඔබ වරදවා ගත්තා. මම ඒ විදියට ඔබට පෙන්වූයේ නැහැ. තමන් සිතන ක්‍රමය තුළ කිසිදු ලෙසකින් සත්‍යයක් හමුනොවන බව ඔබ පැවසුවා නොවේ ද? අසත්‍යවාදී ව මහා මුලාවක් වූ ජීවිතයේ ලැග ගෙන සිටිය නොහැකි බවත් ඔබ පැවසුවා නොවේ ද? එලෙස මුලා වූ ජීවිතයේ සිතන, කථා කරන, ක්‍රියා කරන සිදුවීම් අර්ථ ශූන්‍ය බව ඔබ පැවසුවා නොවේ ද? දැන් ආයෙ ආයෙමත් ඔබ මේ කුමක් ද කරන්නේ? යෙදෙන ලෝකයේ ස්වරූපය අර්ථ ශූන්‍ය බව තමන්ම සිතමින්, එම ස්වරූපය ඉක්මවීම ශාන්ත බව තමන්ට වැටහීමක් වෙලා නේද? එසේ වැටහුන 'තමා' සිටින්නේ කොහෙද? එලෙසට සිතන සත්‍යය තුළ හා ලැබුණ ශාන්ත විමුක්තිය තුළ (අත්දැකීම තුළ) මම සිටින්නේ කොහෙද? එහි මම නැති ද? එහි මම නැතිනම් ඔය ආකාරයට සත්‍යයක් අත්විඳිමින් ශාන්ත විමුක්තවීම පිළිබඳ වැටහීම කවුරු හට ලැබීමක් ද (අත්දැකීමක්ද)? එය මට ලැබීමක් නොවේනම් එලෙස වූ ශාන්ත වූ විමුක්තිය පිළිබඳව පැහැදිලි කරන්නේ කවුද?**

එයත් ලැබී ඇත්තේ මටම නෝ ද? එසේ වැටහුණ සත්‍යය හා ශාන්ත විමුක්ත වීම ම මම ද? එසේ නැතිනම් ඒ වැටහීමට පරිබාහිරව දැනගත් මම වෙනම සිටිනවා ද? එසේ සිටින මම කවුද? කොහෙද සිටින්සේ? ඔබ නැවත නැවතත් මම සිටින බව වූ හැඟීමකම කල්පනාවක් නෝද කරන්නේ? ඔබට තවමත් ඔබේ කල්පනා (සිතන) ලෝකයට සිරනොවී, මම පෙන්වන කරුණු අනුව සිතන්න අනුගත නොවන්නේ ඇයි? ඔබ තවමත් ඔය මහා මුලාව තුළ සිතමින් ජීවත්වන්නේ ඇයි? ඔබ තවදුරටත් සත්‍යවාදීව සිතන ක්‍රමය අනුව මනා අවධානයෙන් යුතුව මම කියන කරුණු වලට අනුගත නොවූ නිසා ස්වරූපය ඉක්වීමෙන් විමුක්තවන බවකට කොටු විය. එසේ නොවී සත්‍යවාදීව විමසීමා සඳහා ඔබට කරුණු කියන්නම්.

- ශරීරය හා පෙනෙන ලෝකය යැයි ලෙස වූ ස්වරූපය සත්‍යයක් බව ඔබ වටහාගන්නේ කුමන පදනමක් (සහේතුක බවක්) මත ද? ඔබට එවැනි ස්වරූපයක් වැටහුනි නම්, එම වැටහීම විග්‍රහ කළ හැකි ද? ඔබට ස්වරූපය සත්‍ය වශයෙන්ම විග්‍රහයක් කළ නොහැකිව එයින් නිදහස්වීමක් සිදුවන්නේ කෙසේ ද? තවමත්

තමන්ව වංචාවට ලක් කරවන්නේ ඇයි? මම ඔබට 'ඇති' ස්වරූපයක සත්‍යයක් පෙන්වූයේ නැත. මට 'ලෝකයක් ඇති බව' 'යෙදීමක් ලෙස' ස්වරූපයක ලැබීමක් සිදු නොවීම ගැනයි පැහැදිලි කරන්නට යෙදුණේ. එසේ ස්වරූපයක් පිළිබඳව ලැබීමක් සිදු නොවන විටදී, ස්වරූපයෙන් ඉක්මවීමක් 'ඇති බවක්' කෙසේ නම් තිබේවිද?

- පෙන ගුලියක් හොඳින් පරීක්ෂා කරමින් එහි අර්ථයක් නැති බව පවසන්නාක් මෙන්, ස්වරූපයේ සත්‍යය දැකීම බව ඔබ පවසා ඇත. පෙන ගුලිය තුළ වූ ඇත්ත පරීක්ෂා කිරීමට පෙන ගුලියක් ලැබිය යුතු නොවේ ද? පෙන ගුලිය බවක් ලැබෙන්නේ නැතිව කෙසේ නම් පෙන ගුලියක අර්ථයක් නැති බව පවසන්න ද? පෙන ගුලිය බව නිර්වචනය තුළම අර්ථයක් නැති බවම ඉස්මතුවීම වේ. එලෙස දකින විට පෙන ගුලියේ අර්ථයක් නැති බව පැවසීමට ඉඩක් නොලැබේ. එලෙසින්ම ස්වරූපය ලැබීමක් නොයෙදෙන විට, කෙසේ නම් ස්වරූපය තුළ අර්ථයක් නැති බව පවසන්න ද? ශරීරය හා පෙනෙන ලෝකය ලෙස ප්‍රකට වූ ස්වරූපයේ යෙදීමක් ලෙස නොලැබෙන කල්හි කෙසේ නම් ස්වරූපයක අර්ථයක්

සොයන්න ද? කෙසේ නම් ස්වරූපයෙන් ඉක්ම වූ බවක් ලබන්න ද? ස්වරූපයෙන් ඉක්ම වූ බවක් ලැබීම ම තවත් ස්වරූපයක් ප්‍රකටවීම නොවේ ද? එසේ ලැබුණ ස්වරූපය තුළ ලැගගෙන කෙසේ නම් ස්වරූපයෙන් නිදහස් වූ බව අත් විඳින්න ද? ස්වරූපයක් ඇති බවත්, එම ස්වරූපයේ සත්‍යය අර්ථ ශූන්‍ය බවත් ඔබම අත්විඳිමින්, එම ස්වරූපයෙන් නිදහස් වන ස්වරූපයක්ම ඔබ අත්විඳියි. මෙලෙස කොපමණ කල්පනා කළ ද, ඔබට කවරදාකවත් සත්‍යය සෙවිය නොහැක. ඔබට නිදහස් වීමට ද නොහැක. එම නිසා ඔබේ කල්පනා කරන රාමුවෙහි ඇති අසාර බව වටහාගන්න. ඔබ ඔබව වංචා කළොත් මම පෙන්වන ක්‍රමයට අනුව සිතීමට කවරදාකවත් නොහැක. එම නිසා නැවත නැවත 'මම කවුද' යන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරක් නැතිව මහා මුලාවක ජීවිතය ගෙවමින් පුහු ආශ්වාදයක් භුක්ති විඳින්නේ නැතිව, මම පෙන්වන ක්‍රමයට අනුව විචක්ෂණය සිදු කරන්න.

- මම ඔබට තව කරුණක් පෙන්වන්නම්. මේ ක්‍රමයට අනුව කල්පනා කරන්න. ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනස ලෙස දැනීමක් ඇති වූ විට ඒ අනුව වූ ස්වරූපයට කොටුවෙමින් ඒ ඒ දේ

හඳුනාගෙන විවිධ ක්‍රියාවන් සිදුකරනවා නේ ද? ඔබ මේ දැනීම ගැනත් කල්පනා කළ බව පැවසුවා නොවේ ද? එසේ දැනීම ඇතිවීමෙන් මම හා ලෝකය යන කරුණු මත ක්‍රියා කරන බව පැවසුවා නොවේ ද? එනමුත් ඒ දැනීමෙහි මම කෙසේ සිටියි ද, කොහි සිටියි ද යන බව සිතා ගැනීමට නොහැකි වූවා නේ ද? එසේ වූ දැනීම පිළිබඳව මම ඔබෙන් ප්‍රශ්න කරන්නම්. මම ප්‍රශ්න අහන ක්‍රමයට පමණක් අනුගත වෙමින්, විමසමින් පිළිතුරු දෙන්න.

- එසේ වූ දැනීම මගේ ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනස යන කරුණු තුළින් ඉස්මතු වූවක් නේ ද? 'මගේ' හෝ 'මම' ලෙස යෙදුන දැනීම ගැන සිතන්න. එසේ වූ දැනීම යෙදීමක් ලෙසට ලැබෙනවා ද? උදාහරණයක් ලෙස මලක් බව දැනගැනීම සිතන්න. මලක් කියන කරුණද, ඔබගේ සංකල්පයක්මය. එසේනම් මල දකින විට සිදුවන දැනීම සංකල්පයකට නොගොස් එම දැනීම පිළිබඳව විග්‍රහ කිරීමක් කළ හැකිද? එම දැනීම පිළිබඳව විග්‍රහයක් නොවන විට, එම දැනීම ගැන කතාකරන්නේ කෙසේද? කුමන හෝ ආකාරයකට එසේ වූ දැනීම යෙදීමක් ලෙසට ලැබෙනවා ද?

- [මම] නැහැ. ඒ දැනීම ගැන කුමන විදියකින් කල්පනා කළ ද, යෙදීමක් ලෙස ලැබෙන්නේ නැහැ.
- **[මිතුරා] යමක් එලෙස යෙදීමක් ලෙස නොලැබෙන විට, පිහිටීමක සිටීමක් වේවි ද?**
- [මම] නැහැ, කිසිසේත්ම පිහිටීමක සිටීමක් නැහැ.
- **[මිතුරා] යමක් එලෙස යෙදීමක් ලෙස නොලැබෙන විට ද, පිහිටා සිටීමක් නොවන විට ද, එසේ වූ විවිධ ස්වභාවයන් මගේ, මට වශයෙන් හෝ මම ඉන්න බව යැයි හෝ මගේ දෙයක් යැයි ලෙසින්ම වූ දැක්මකින් සිටීම සුදුසු වේ ද?**
- [මම] නැහැ. එසේ දැක්මකින් සිටීම සුදුසු නැහැ.
- **[මිතුරා] මේ ආකාරයටම දැනෙන සියලුම අවස්ථාවන්හි ඔබට දැකිය හැකි නම් කිසිදු ලෙසකින් ලැග ගැනීමක් සිදු නොවේ. එලෙස ලැග නොගැනීමෙන්ම පැවැත්ම ඉක්මවා ඇත. මේ වූ සිතන ක්‍රමයට නිතරම යොමුවීමෙන් ඔබට සැනසිල්ල උදාවනු ඇත. මේ ආකාර වූ දැකීම ඇති කල්හි 'මම කවුද' ලෙස හෝ 'දැනීම කුමක් ද' ලෙස හෝ කිසිම ආකාරයක කල්පනා කිරීමකින්**

යුතු දැක්මක් ඔබ තුළින් සිදු නොවේ. මන්ද යත් එසේ සෙවීම සඳහා දැනීම පිළිබඳව ලැබීමක් සිදුවී නැත.

- [මම] මෙලෙසට දකින විට දැනීම ඉක්මවන්නෙහි ද? එසේ නැතිනම් මැනිය නොහැකි, අනත්ත වූ දැනීම බව වැටහෙන්නෙහි ද? මෙකරුණත් පහදලා දෙනු මැනවි. එලෙසට මැනිය නොහැකි අනත්ත වූ දැනීම නිසා ලැබීමක් නැතිව විමුක්තවීමක් තිබේ ද?
- **[මිතුරා] දැනීම පිළිබඳව සත්‍ය වූ අර්ථයත් වටහා ගැනීමට නම් දැනීම බව ලැබීමක් සත්‍ය වශයෙන්ම තිබිය යුතුය. එසේ දැනීම බව ලැබීමත් නොමැති විට, කෙසේ නම් දැනීමෙහි සත්‍යය වූ අර්ථය වටහාගන්න ද? එසේ වටහාගන්නා බවින් සිටීම තවත් මුලාවකි. එසේ වටහාගැනීම තුළ සිටින්නා වූ මම කවුද? එම වැටහීම මම ද? මම නැතිව එලෙස වැටහීමක් බව ලැබේවි ද? නැත. එසේ කවදාවත් සිදු නොවේ. දැනගැනීමෙන් ඉක්මවීම හෝ දැනගැනීම මැනිය නොහැකි බව පිළිබඳව කල්පනා කිරීමට උත්සාහ කරන විට නැවතත් තමන්ගේ කල්පනා කරන රාමුවටම කොටු වේ.**

- මායාවක් දකින විට එම මායාවෙහි අර්ථයක් නැති බව පැවසීමට තරම් මෝඩ විය යුතු නැත. මායාවක, එසේ නැතිනම් මැජික් එකක අර්ථයක් නැති බව පවසන්නේම, අත් දකින්නේම මෝඩකම නම් වූ මුලාව නිසාවෙනි. ‘අර්ථයක් නැති ලැබීමක’ නොයෙදෙන නිසාම මායාවක්, මැජික් එකක් වේ. එහි සත්‍යයක් සොයන්න, යොමුවන්නේ කුමන මෝඩකමින් ද? අර්ථ නොවන බවින් වූව, මායාව බව වැටහීමෙන්ම එහි සත්‍යය සොයන්න ගොස් අර්ථ නැති බව පැවසීම ම ඉක්මවයි. එබැවින් අර්ථ නැති මායාවෙන් ඉක්මවීමක් ද අවශ්‍ය නොවේ. දැනීම ද එලෙසමය. ‘දැනීම’ යෙදීමක් ලෙස නොලබන විට එය පිළිබඳව ළං වී සත්‍යය සෙවීමට හෝ එහි අර්ථ නොමැති නිසා ඉක්මවීමක් කෙසේ සිදුවන්න ද? එබැවින් ‘දැනීම ඉක්මවීම බවක්’ ‘ලැබීමක්’ සිදු නොවේ.
- ‘දැනීම ඉක්මවීම බවක්’ ‘ලැබීමක්’ සිදුවුවහොත් තවත් දැනීමක් නොවේ ද? ඒ දැනීම සමඟ වාසය කරන්නේ කුමන අර්ථයක් දැක ද? මැනිය නොහැකි අනන්ත වූ දැනීමක් බව ලැබීමේ වූ දැනීම

මැනීමක් නොවේ ද? මේ ආකාරයට කල්පනා කරමින් තව තවත් සිත ව්‍යාකූල කරගන්නේ ඇයි? එසේ වූ තමන්ගේ කෝණය අනුව දැකීමට හෝ කල්පනා කිරීමකට හෝ නොයා, මම (මිතුරා) පෙන්වන ක්‍රමයට පමණක් විචක්ෂණය කරන්න. එලෙස විචක්ෂණය කරන විට දැනීම මම ද, මම වෙනමයි දැනීම වෙනමයි ද යන ප්‍රශ්න නොයෙදේ. මම කවුද යන ප්‍රශ්නය ද නොයෙදේ. දැනීමේ සත්‍යය කුමක් ද? එහි අර්ථයක් නැති ද? යන ප්‍රශ්න නොයෙදේ. ඒ වූ දැනීම ඉක්මවීමක් බව යන යෙදීමක් ද නොලබමින් විමුක්ත වේ. අනත්ත වූ දැනීමක් ලෙසින් කිසිසේත්ම ලැග ගැනීමක් සිදු නොවේ.

- මම ඔබට තව දුරටත් මේ සිතීමේ ක්‍රමය අනුව විචක්ෂණයට උපකාර වන කරුණක් පවසන්නම්. ශරීරයක් හා පෙනෙන ලෝකය තුළ වූ ස්වරූපය දැනෙන විට ඒ යෙදීම් විඳවමින්, ඒවා හඳුනාගෙන කරන ක්‍රියාකාරකම් වල නිස්සාර බව එවිට ද පසක් වනු ඇත.

- ඔබ ජීවත් වනවා යැයි කියනා සෑම අවස්ථාවකම කුමන හෝ විඳවීමක් යෙදෙනවා නේ ද? සැප විඳිනවා. සැප විඳීම නැති විට දුක් විඳිනවා. සැපයි දුකයි දෙකම නැති විට සැප දුක නැති බව විඳිනවා නේ ද? මේ ආකාර වූ විඳීම් මම හෝ මගෙන් වෙන්ව සිදුවිය නොහැකි බව ඔබ කලින් කල්පනා කළා නේ ද? එනම් මේ විඳීම් හා මම තුළ කුමන හෝ සබැඳියාවක් පවතින බව ඔබට වැටහුනා නේ ද? මම යන්න කවුද? මම කොහේ සිටිනවා ද යන්න ඔබට සොයාගත නොහැකි වූවද, විඳීම් හා මම යන කරුණු මත සබැඳියාවක් පවතින බව සිතුනා නේ ද? එනම් ඒ විඳීම් ‘මට’ ලැබෙන දෙයක් හෝ ‘මගේ’ සිදුවන විඳීමක් යන කරුණ ඔබ තුළ යෙදෙනවා නේ ද? මම (මිතුරා) ඔබට නැවතත් මතක් කරමි. කිසිම ලෙසකින් ‘මම’ කියන කරුණු ඔබගේ ලෝකය තුළ වූ රාමුව මත කල්පනා නොකරන්න. ඔබ සිතන සිතුවිලි සමඟ ගැලපීමකට නොයන්න. එලෙස ගැලපීමට නොගොස්, මම (මිතුරා) කියන කරුණු සමඟ පමණක්ම සිතන්න.

- **සැප හෝ දුක හෝ සැපදුක නැති හෝ කුමන ස්වරූපයක විඳීමක් ලැබුව ද, ඒ හා 'මම' යන්නෙහි සබැඳියාවක් තිබේ. එනම් ඒ ස්වරූපය නොව, විඳවීම් 'මම' හෝ 'මගේ' ලෙස යෙදීමක් ඇති වූ බව සිතන්න. ඔබ ජීවත්වනවා යැයි පවසන්නේම විඳවීමක් ඇති බවයි. එලෙස යෙදුනා වූ විඳවීම ගැන සිතන්න. එලෙස වූ 'මම' හෝ 'මගේ' ලෙස යෙදුන විඳවීම යෙදීමක් ලෙසට ලැබෙනවා ද? ඔබ මලක් දැකීම තුලින් මලෙහි සුවඳ හා ලස්සන තුලින් සැප විඳීමක් තුළ වාසය කරනබව සිතන්න. මලෙහි සුවඳ හා ලස්සන යන ස්වරූප වලට යොමුනොවී, සිදුවන්නා වූ විඳවීම ගැන පමණක් සිතන්න. එලෙස විඳවන්නා වූ එම විඳීම පිළිබඳව, ස්වරූපයකට කොටු නොවී, විග්‍රහයක් ලෙස, පිහිටීමට යමක් ලැබෙනවාද? කිසියම් හෝ ආකාරයකට ඒ විඳීම යෙදීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදුවෙනවා ද?**
- [මම] නැහැ. එසේ වූ විඳීම යෙදීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදුවන්නේ නැහැ.

- **[මිතුරා] යමක් යෙදීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදු නොවන විට, පිහිටීමක යෙදෙනවා ද?**
- [මම] ලැබීමක් වන්නේ නැතිනම් පිහිටීමක් වන්නේ ද නැහැ.
- **[මිතුරා] යමක් යෙදිමක් ලෙස නොලැබෙන විට, පිහිටීමක් ලෙස නොයෙදෙන විට, එසේ වූ විවිධ ස්වභාවයන් 'මගේ', 'මට වශයෙන්' හෝ 'මම ඉන්න බව' යැයි හෝ 'මගේ දෙයක්' යැයි දැකීමෙන් සිටීම සුදුසු ද?**
- [මම] නැහැ. එසේ සිටීම සුදුසු නැහැ.
- **[මිතුරා] මෙලෙසට සියලුම ආකාර වූ යෙදීම් වල ස්වභාවය මේ ක්‍රමයට චින්තනය මෙහෙයවන විට කිසිදු ලෙසකින් ලැගගැනීමක් සිදු නොවී, පැවැත්මෙන් නිදහස්වනු ඇත. එවිට විඳීම 'මම' ද, 'මගෙන් වෙන්ව විඳීම' ද, 'මම කවුද', 'මම සිටින්නේ කොහෙද' යන කිසිදු ප්‍රශ්නයකට ඉඩක් නොලැබෙනු ඇත. එවිට විමුක්තිය සාක්ෂාත් වේ.**
- [මම] මගේ යෙදීම් සියල්ලම තුළ එසේ සත්‍යය දකින විට කිසිම යෙදීමක් සිදුවන්නේ නැහැ නේ ද? එසේ සිදුවන විමුක්තිය

ශාන්තයි, ප්‍රණීතයි නේ ද? ජීවිතයේ යෙදීම් සියල්ලේම යථාර්ථය දැකීමෙන් කිසිවක් හා නොයෙදීම නිසා ශාන්ත විමුක්තියකට පත් වෙනවා නොවේ ද?

- **[මිතුරා] නැත, නැත. එලෙසට දකින විට ඔබට සැබෑවටම විමුක්ත විය නොහැක. එනමුදු එය ශාන්ත විමුක්තියක් වේ. එසේ වුව ද, එම ශාන්ත විමුක්තිය බව යෙදීමෙහි විඳවීමක් ඇත. ඒ විඳවීමෙහි මම යන්න කෙසේ තිබේ ද යන සෙවීම තවදුරටත් ඉතිරි වේ. එලෙසට යෙදෙන විඳවීම්වල සත්‍යය දකිමින් ‘කිසිවක් නොලබන බව’ යෙදීමක්, ‘විඳීමක් බව’ ඔබම ලබයි. එම නිසා සැබෑම විමුක්තිය එසක් නොවේ. එමෙන් තවදුරටත් සත්‍යයට ළං නොවී මුලාව තුළම ඔබ ජීවත් වේ. ඒ චිත්තය තුළ ද ඔබටම ආවේණික කල්පනාවක් ඇත. එය ද ඔබම සිදු කරන්නකි. නැවත නැවතත් ඔබට ආවේණික චින්තන රටාවට යොමු වී අසත්‍යය තුළ පිහිටමින් ‘කිසිවක් නොලබන බව’ නම් වූ විඳීම තුළ ජීවිතය පවත්වයි. එයත් තවත් වූ මහා මුලාවකි.**

- වැසි දිනක ඇතිවන දිය බුබුළක් ගැන සිතන්න. ඔබ කුමන හෝ ආකාරයකට එම දියබුබුළ තුළ හරයක් නැතිබව සොයන්නට යන්නේ නම් එය ඔබ තුළ ඇති මහා මුලාවකි. මෝඩකමකි. මුග්ධකමකි. මන්දයත් අර්ථයන් සෙවීම සඳහා දියබුබුළක් බව ලැබිය යුතු වේ. දියබුබුළ යන නිර්වචනය තුළ ඇත්තේම අර්ථයක් නොමැති බවයි. අර්ථයක් නොමැති බවක සත්‍යය සෙවීමෙන්, අර්ථයක් නැහැ යන්න පැවසීම විහිළුවකි. එමෙන්ම 'විඳවීම' යන්න 'යෙදීමක් ලෙස' නොලබන විට එහි සත්‍යය සොයා අර්ථයක් නැති බව පැවසීම හිස් නොවේ ද? එලෙසට සත්‍යය සෙවීම සඳහා ලබන විඳීම කුමක් ද? කිසිම විඳීමක අර්ථයක් නැති බව පැවසීමේදී ලැබූ විඳීම කුමක් ද? විඳීමක් ලෙස ලැබීමක් යෙදුනේ නම්, එහි අර්ථයක් නැති බව පැවසිය හැකියි. එවිට ජීවත්වීම නම් වූ විඳවීම් යෙදීම් වල 'කිසිවක් නොමැති බව' ලැබිය හැකි වේ. එනමුදු විඳීමක් ලෙසට කිසිදු විදියකින් නොලබන විට, එහි අර්ථයක් නැති බව පැවසීමේ අර්ථය කිම? එය මහා මුලාවක් නොවේද?. එම නිසා එසේ මුලාවීමට නොයන්න. මම (මිතුරා) පෙන්වූ ආකාරයට ඔබ සිතන ක්‍රමයට අනුව චින්තනය

මෙහෙයවන්න. ඔබ සිතන ක්‍රමයට පමණක් චිත්තය මෙහෙයවන්න. ඔබ සිතන ක්‍රමයට චිත්තය මෙහෙයවන්නේ නැතිනම්, ඔබ තව තවත් සිතිවිලි සමඟ පමණක් ම ජීවත් වේ. එවිට සත්‍යය නොසොයාම මහා මුලාව තුළ ජීවත් වේ. මේ ගැන සිතීම සඳහා තවත් කරුණක් මම ඔබට පෙන්වන්නම්.

- යෙදෙන ස්වරූපය තුළ වූ, විඳීම් හඳුනාගෙන, ක්‍රියා කරන ජීවිතයේ ඇති මුලාව වටහා ගැනීම සඳහා මෙසේත් කල්පනා කරන්න. ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනස තුළින් දැනීම සිදුවන විට, එසේ යෙදෙන්නා වූ ස්වරූපයේ විඳවීම, විවිධ ලෙසින් හඳුනාගැනේ. එසේ වූ හඳුනාගැනීම 'මම' ම කරනවා ද යන්න බව තුළ වූ වැරැද්ද ඔබ කලින් කල්පනා කරන ලදී. එමෙන්ම 'හඳුනාගැනීම' හා 'මම' තුළ වූ යම් සම්බන්ධයක් ඇති බවත්, එම සම්බන්ධය කෙසේ සිදුවනවා ද යන්න බවත් වටහාගත නොහැකි බව ඔබ පැවසුවා නේ ද? එසේ වූ 'හඳුනාගැනීම්' 'මට ලැබෙන්නක්' හෝ 'මගේ සිදුවන්නක්' බව ඔබට වැටහෙනවා නේ ද? එලෙසට 'මට ලැබෙන හඳුනාගැනීම්' හෝ 'මගේ සිදුවන හඳුනාගැනීම්' කරන 'මම' කවුද යන්න සෙවිය නොහැක. කුමන ලෙසකින් සෙව්ව ද, එය නිශ්ඵල

ක්‍රියාවකි. එනමුදු එසේ නොසොයා මුලාව තුළ ජීවත්වීමට ද නොහැක. එම නිසා මුලින්ම 'මට ලැබෙන', 'මගේ සිදුවන' මේ 'හඳුනාගැනීම්' පිළිබඳව සොයා බලමු.

- 'මට ලැබෙන' ලෙස හෝ 'මගේ සිදුවන' හඳුනාගැනීම් යෙදීමක් පිළිබඳව ඔබට වැටහෙනවා නේ ද? එසේ වූ හඳුනාගැනීම පිළිබඳව මම (මිතුරා) ඔබෙන් ප්‍රශ්න කරන්නම්. ඔබ තුළම කොටු වූ, මැනීම් වලින් තොරව, ඔබේ සිතන ක්‍රමයට අනුව මම කියන කරුණු පිළිබඳව අවධානය යොමු කොට, ඒ අනුවම චින්තනය මෙහෙයවන්න.
- ඔබට යෙදෙන්නා වූ ඒ හඳුනාගැනීම ගැන පමණක් සිතන්න. හඳුනාගන්නා වූ ස්වරූපය ගැන නොසිතන්න. එසේ වූ 'හඳුනාගැනීම' 'යෙදීමක් ලෙසට ලැබීමක්' සිදුවනවා ද? ඔබ මලක් දැක්ක විට, ඒ මලේ ලස්සන ඔබ හඳුනාගන්නා බව සිතන්න. මලේ ලස්සන කියන ස්වරූපය නොමැතිව, සිදුවන හඳුනාගැනීම ගැන පමණක් සිතන්න. කිසිඳු ස්වරූපයකට යොමු නොවී, සිදුවන්නා වූ හඳුනාගැනීම මේ මේ ආකාර ලෙසින් ලැබීමක්

සිදුවෙනවාද? හඳුනාගන්නා ස්වරූපය තුළින් 'හඳුනාගැනීමට' විග්‍රහයක් නොකොට, සිදුවන හඳුනාගැනීම යෙදීමක් ලෙසට ලැබෙනවා ද?

- [මම] නැහැ. එසේ ලැබීමක් සිදුවන්නේ නැහැ.
- **[මිතුරා] එලෙස ලැබීමක් ලෙස නොයෙදෙන යමක්, පිහිටීමක් ලෙසින් සිදුවනවා ද?**
- [මම] ලැබීමක් නොයෙදෙන විට කිසිසේත්ම පිහිටීමක් සිදුවන්නේ නැහැ.
- **[මිතුරා] යමක් ලැබීමක් ලෙසට සිදුවන්නේ නැතිනම්, පිහිටීමක් ලෙසින් ද සිදු නොවන්නේ නම්, එසේ වූ විවිධ ස්වභාවයන් 'මගේ, මම වශයෙන් හෝ මම ඉන්න බව යැයි හෝ මගේ දෙයක්' යැයි ලෙසින් වූ දැකීමක සිටීම සුදුසු ද?**
- [මම] නැහැ. එසේ දැකීමක සිටීම සුදුසු නැහැ.
- **[මිතුරා] මේ ආකාරයට සියලුම හඳුනාගැනීම් වල යෙදීම් තුළ සත්‍යය අනුව සිතීමේ ක්‍රමයට යොමුවන විට කිසිදු ලෙසකින් ලැග ගැනීමක් සිදු නොවී පැවැත්මෙන් නිදහස් වේ. එවිට**

'හඳුනාගන්නේ මම' ම ද, ඒ දෙක 'වෙනම පවතිනවා' ද, එසේ පවතින 'මම කවුද' යනාදී වශයෙන් වූ ප්‍රශ්න කිසිවක් ඉස්මතු නොවේ. එලෙසට මම (මිතුරා) පෙන්වූ චින්තන ස්වභාවය අනුවම සිටින විට අසත්‍යය මත පිහිටා සිටින ජීවිත පැවැත්මේ මානසික, කායික, වාචසික ක්‍රියා තුළ ජීවත්වීම සිදු නොවේ. සියලුම ප්‍රශ්න නොමැතිව අධ්‍යාත්මය තුළ සිසිල්භාවයට පත්වේ. එය මනාව මිදීම ම වේ.

- [මම] මෙය හරිම සුන්දරයි. එලෙසට හඳුනාගන්නා සියල්ලම ඉක්මවන විට ලැබෙන ශාන්ත භාවය තුළ ජීවත් විය හැක. එසේ ජීවත් වන විට මා තුළ වූ ප්‍රශ්නයන්ට ඉඩක් නොමැත.
- **[මිතුරා] ඔය විදියට සිතමින් ඔබ නැවත නැවත මුලාවට යොමුවන්නේ ඇයි? මම පෙන්වන ආකාරයට සිතීම පමණක් සිදු නොකර, ඔබට ආවේණික සිතීමට නැවත යොමුවන්නේ ඇයි? හඳුනාගැනීම නැති බවක් ලෙසින් වූ ස්වරූපයක ලබන ශාන්තභාවයක අර්ථය කිම? එයත් ඔබම ලබන තවත් ස්වරූපයකි. එම හඳුනාගැනීම්වල විග්‍රහයක් ලැබීමෙන්, ඒවා අර්ථ ශූන්‍ය**

වශයෙන් කල්පනා කරන විට ඔය ආකාර වූ දැක්මකට යොමු වේ. නමුත් එයත් සැබෑම විමුක්තිය නොවේ. හඳුනාගැනීම් සියල්ල වැරදි බව ඔබ කල්පනා කරන්නේම හඳුනාගැනීමට යම් වූ 'හරවත් බවක්' ආරෝපණය කළ නිසා ය. 'හරවත් බවක්' ආරෝපණය නොකළේ නම් එහි 'හරයක් නැති බවක්' කල්පනා කිරීමට අවශ්‍ය නොවේ. 'හඳුනාගැනීම' අර්ථ ශූන්‍ය ලෙස වූ කල්පනාව ද 'හඳුනාගැනීමක් නොවේ' ද? එසේ වූ 'හඳුනාගැනීම ම මම' ද? 'හඳුනාගැනීම වැරදි බව දකිමින් හඳුනාගැනීම නැති බව වූ විමුක්තිය' 'හඳුනාගැනීමක්' නොවේ ද? එය හඳුනාගැනීමක් බව ඔබට නොයෙදෙන්නේ ඔබ හඳුනාගැනීම හා එකතු වී සිටි නිසාවෙනි. එසේ වූ විමුක්තියත් ඔබගේම තවත් හඳුනාගැනීමක නිර්වචනයක් නොවේ ද? එම නිසා මුලා නොවන්න, මම (මිතුරා) කියන ක්‍රමයට අනුව පමණක්ම සිතන්න.

- මිරිඟුවක ස්වභාවය තුළ හරයක් නැති බව දැකීමට එය පිළිබඳව සෙවීමක් කිරීමට අවශ්‍ය නැත. මිරිඟුව පිළිබඳව සත්‍යය කල්පනා කරමින්, එහි හරයක් නොවන ලෙස වූ නිගමනයකට යාමට තරම් මෝඩ නොවන්න. මන්ද යත් මිරිඟුව යන නිර්වචනයම අර්ථ

ශූන්‍යය යන්නයි. අර්ථ ශූන්‍ය යන වූ මිරිඟුව ගැන සොයන්න පුළුවන් ද? බැහැ. කිසිසේත්ම බැහැ. එසේ සෙවීමට නම් මිරිඟු බවක් ලැබිය යුතුයි. මිරිඟු බවක් නොලබන කල්හි එහි අර්ථයක් නැත යන්න කල්පනා කොට, මිරිඟු නැති බවක් ලැබීම මුලාවක් නොවේ ද? මිරිඟුව යන්න නොයෙදීම ම ඉන් ඉක්මවීම වේ. ලැබුණු මිරිඟුවකින් ඉක්මවීම යථාර්ථවාදී නැත. එලෙසින්ම 'හඳුනාගැනීම ලැබීමක්' ලෙස නොයෙදෙන විට 'සියලු හඳුනාගැනීම්' ඉක්මවිය යුත්තේ ඇයි? එසේ ඉක්මවීමට හඳුනාගැනීමක් ලෙස ලැබිය යුතු නොවේ ද? හඳුනාගැනීමක් ලෙස ලැබීමක් සිදු නොවන විට නැවත නැවත හඳුනාගැනීම් අර්ථ ශූන්‍යයි, එයින් ඉක්මවීම ශාන්තයි ලෙස ලැබීම සුදුසු ද? නැත. එම කියමන සම්පූර්ණයෙන්ම වැරදි වේ. එම නිසා ඔබට යෙදුන යෙදීම අනුව ඔබ තුළ වූ චින්තන ස්වභාවයෙන් මම (මිතුරා) කියන කරුණු අනුව පමණක් ම චින්තනය මෙහෙය වන්න. එසේ චින්තනය මෙහෙය වන විට හඳුනාගැනීමක් ලෙසින් ලැබීමක් සිදු නොවේ. පිහිටීමක් බව ද නොයෙදී ලැග ගැනීමක් නැතිව පැවැත්මෙන් ඉක්මවනු ඇත. එවිට සියලු ප්‍රශ්න වලින් නිදහස් වේ.

කැලඹීම, අසහනය නැති වේ. ඔබ තුළින්ම පැන නැගුන ප්‍රශ්නයන්ට ඉඩක් නැති වේ. ශාන්ත වේ. විමුක්ත වේ. මම ඔබට අවසාන වශයෙන් තවත් කරුණක් පැහැදිලි කරන්නම්. ඒ ගැනත් අවධානයෙන් අහගෙන ඉන්න. ඔබගේ රාමුවට කොටු වූ කල්පනාව නොකරන්න. ඔබගේ චින්තන ක්‍රමය අනුව, මම (මිතුරා) කියන කරුණු අනුව පමණක් සිතන්න. නැවත නැවත ඔබගේ රාමුවට කොටු නොවන්න. එවිට ඔබට ඔබගේ රාමුව ඉක්මවිය හැකි වේ. එවිට නිදහස් වේ.

- කුමන ආකාරයක ස්වරූපයක් ප්‍රකටවීමෙන් සිදුවන දැනීම්, විඳීමින් ඒවා හඳුනාගත්තා ද, ජීවත්වීම යනු ක්‍රියාකාරකම් වල එකතුවකි. ස්වරූප බව ද සිදුවන ක්‍රියාවකි. තුවාලයක් ඇඳුම් කනවා සේ විවිධ අවස්ථාවන්හි ලෝකය හා ශරීරය ලෙසින් ස්වරූපයන් ඉස්මතු වේ. එයත් එක්තරා ක්‍රියාකාරිත්වයකි. එලෙසට වූ දැනීම ද ක්‍රියාකාරිත්වයකි. කුමන හෝ ලෙසකින් විඳීමක් සිදුවේ ද, ඒ සියලුම විඳීම් ද ක්‍රියාකාරිත්වයකි. එමෙන්ම හඳුනාගැනීම සිදුවීම ද ක්‍රියාකාරිත්වයකි. එසේ වූ ජීවත්වීම තුළ සිදු කරන, සිතන, ක්‍රියා කරන, කථා කරන සියල්ල ද ක්‍රියාකාරිත්වයන්ය. මේ ආකාරයට

බලන විට ජීවත්වෙන බවම ක්‍රියාකාරිත්වයකි. මේ ක්‍රියාකාරිත්වයම මම ද? එසේ නැතිනම් මම වෙනම ද, ක්‍රියාව වෙනම ද? ඒ දෙකම වැරදි බව ඔබ කලින් සිතුවා නොවේ ද? එනමුදු ක්‍රියාව හා මම තුළ යම් සබැඳියාවක් පවතී. එබැවින් එම ක්‍රියාකාරිත්වයන් මම කරන, මගේ ක්‍රියාවන් වේ. මෙම ක්‍රියාවන් තුළ වූ මම, හෝ එම ක්‍රියාවන් පිළිබඳව කෙසේ කල්පනා කළත් විසඳුමක් නොමැති බව ඔබ පැවසුවා නොවේ ද? එලෙසට වූ අසත්‍යය පදනම මත ජීවත් වන ජීවිත ක්‍රියාකාරිත්වය මහා මුලාවක් බව පැවසුවා නොවේ ද? එබැවින් මම ඔබට පෙන්වා දෙන චින්තන ක්‍රමය අනුව සිතන්න.

- මුළු මහත් ජීවිතයේම සිදුවන ක්‍රියාකාරිත්වයන් ‘මගේ’ ක්‍රියාවන් වේ. එසේ වූ මගේ ක්‍රියාවන් ගැන සිතන්න. ‘මම’ ගැන කල්පනා කිරීමක් සිදු කළ නොහැකි නිසා එම ‘මගේ ක්‍රියාවන්’ ගැන සිතන්න. ‘ඔබ තුළ යෙදෙන’ කුමන හෝ ක්‍රියාවන් ගැන පමණක් සිතන්න. සිදු කරන ක්‍රියා තුළින් මතුවන ස්වරූප ගැන නොසිතන්න. එසේ ක්‍රියා ස්වරූපයන් ගැන නොසිතන ක්‍රියාවන් ගැන පමණක් සිතන ඔබගෙන් මේ ප්‍රශ්න අසනවා. එසේ ඔබට

යෙදෙන ක්‍රියාවන් යෙදීමක් වශයෙන් ලැබීමක් සිදුවෙනවා ද? ඔබ මලක් දකින විට, ඔබ තුල මල දැකීමේ ක්‍රියාව සිදුවී ඇත. මල පිළිබඳව ඔබේ සංකල්පයක විග්‍රහයකට නොගොස්, සිදු වූ දැකීමේ ක්‍රියාව පිළිබඳව විග්‍රහයක් ලැබෙනවාද? කුමන හෝ ආකාරයකින් එසේ වූ ක්‍රියාවන් ලැබීමක් ලෙසින් යෙදෙනවා ද?

- [මම] නැහැ -
- **[මිතුරා] එලෙසින් යමක් ලැබීමක් ලෙස නොයෙදෙන විට පිහිටීමක පැවැත්මක් තිබේ ද?**
- [මම]- නැහැ
- **[මිතුරා] යමක් ලැබීමක් ලෙසින් නොයෙදෙයි නම්, පිහිටීමක් ලෙස පැවැත්මක් නොයෙදේ නම්, එසේ වූ විවිධ ස්වභාවයන් 'මගේ වශයෙන්' හෝ 'මම ඉන් බව' යැයි හෝ 'මගේම දෙයක්' ලෙසින්ම වූ දැකීමකින් සිටීම සුදුසු ද?**
- [මම] නැහැ - එසේ සිටීම සුදුසු නැහැ
- **[මිතුරා] මෙලෙසින් සියලුම යෙදීම් ක්‍රියාවන් පිළිබඳව එසේ සිතන ක්‍රමයට අනුගත වූ විට, කිසිදු ලෙසකින් ලැග ගැනීමක් සිදු**

නොවේ. ලැග ගැනීමක් සිදු නොවන විට පැවැත්මක් සිදු නොවී එතෙර වේ. විමුක්ත වේ. ශාන්ත වේ. සිසිල් භාවයට පත්වේ.

- [මම] මෙසේ වූ ජීවිත ක්‍රියාවන් ඇති බව ලෙසින් හඳුනාගැනීමක් නොවන බවක් තුළින් නිදහස්වීම සිදුවෙනවා නොවේ ද? එලෙසින් සිතීම නිවැරදි ද?
- **[මිතුරා]** නැහැ **- එලෙසින් සිතීම වැරදියි. එය විමුක්තිය නොවේ. නමුත් එසේ සිටින විට යම් ශාන්ත භාවයක් තුළින් විමුක්තියක් ලැබෙයි. එය ඔබට වටහා ගැනීමටවත් නොහැක. අඩුම තරමින් මුලා වූ බවක් හෝ නොවැටහේ. මන්ද යත් 'මම ලෙසින්' අල්වාගෙන සිටීමක් බවවත් ඔබ අත් නොවිඳී. එම එතෙරවීම මුලාවකි. එනමුදු ඔබට ඔබ තුළින් එය ශාන්ත විමුක්තියක් බවට පසක් වේ. නමුත් එය යථාර්ථය නොවේ. තවත් මුලාවක් පමණි.**
- **සියලුම ක්‍රියාවන් හඳුනාගැනීමක් ලෙසින්, සිදු නොවීම නම් වූ ක්‍රියාව ඔබ හඳුනාගෙන ඇත. එසේ හඳුනාගත්ත ද, එය වැරදි බව වැටහීම තුළින්, ක්‍රියාවන් සහිත ජීවිත හඳුනාගැනීම ඇති බව ගැනීමක් ඔබට නොලැබෙයි. එමෙන්ම ඔබ ක්‍රියාවන් ගැන**

කල්පනා කළ නිසා සියලු ක්‍රීයාවන් හඳුනාගැනීම අසත්‍යය බව නම් වූ ක්‍රියාවත් නැති බවින් යුතු ක්‍රියාවක් ද නොලබයි. එබැවින් ක්‍රියාවන් හඳුනාගැනීමක් ලෙසින් නොලබන බවට ද යොමු නොවේ. මෙසේ වූ ස්වභාවය ශාන්ත බව ඔබම ලබයි. අඩුම තරමින් එසේ වූ ක්‍රියාවක යෙදෙන්නා වූ ‘මම’ ගැනවත් වටහාගත නොහැකි වේ. ජීවිතය නම් වූ ක්‍රියාවක හඳුනාගැනීම ඇති බවක යෙදීමත්, එසේ වූ හඳුනාගැනීමක නැති බවක යෙදීමත් තුළ ශාන්තභාවය පමණක් අත්දැකීම තුළින් සිදු වී ඇත. එම නිසා ‘මම යන්න යෙදීමක්’ ඇති බව කිසිසේත්ම ඔබ තුළින් ලබා නොමැත. එම නිසා ඔබට චිත්තය ද මෙහෙයවීමේ අවකාශයක් නොලැබේ. එසේ කුමන ආකාරයක් සිදුවුව ද එයත් ඔබට, ඔබ තුළින් නොලැබුවත්, ඔබගේම තවත් යෙදීමක ක්‍රියාකාරිත්වයක්ම වේ. නැවත නැවත ඔබ තුළ වූ රාමුව අනුව කල්පනාවටම යොමු වී ඇත.

- කෙසෙල් කඳක අරටුව නැති බවක් සඳහා එය සෙවීමක් කළ යුතු නොවේ. යමෙක් කෙසෙල් කඳක අරටුව නැති බව සොයන්නට යොමුවන්නේ නම් එය මෝඩ වූ, මුග්ධ ක්‍රියාවකි. කෙසෙල් කඳක

ස්වභාවයම අරටු නැති බවකි. එහි අරටුවක් නොවන බව සෙවීමට අවශ්‍ය නොවේ. අරටුවක් නැති බවක් පිළිබඳව සෙවීමට නම් අරටුවක් වූ යමක යෙදීමක් අවශ්‍ය වේ. නමුත් කෙසෙල් කඳ යන කියමන තුළම අරටු කථාවක් කිසිසේත්ම ඉස්මතු නොවේ. එම නිසා එම කෙසෙල් කඳෙහි අරටු නැති බව පැවසීම අර්ථ ශූන්‍ය වේ. එලෙසින්ම ඔබගේ ජීවිතය තුළ වූ සියලුම ක්‍රියාවන් ගැන සිතන්න. ස්වරූපයක් වූ සිදුවන ක්‍රියාවත්, විඳීම නම් වූ සිදුවන ක්‍රියාවත්, දැනීම නම් වූ සිදුවන ක්‍රියාවත්, හඳුනාගැනීම නම් වූ සිදුවන ක්‍රියාවත් හා මුළු ජීවිතය නම් ක්‍රියාවත් ගැන සිතන්න. ඒ සියලුම ක්‍රියාවන් ලැබීමක් ලෙසින් නොයෙදෙන විට ඒවායෙහි අර්ථයක් නැති බව පැවසීමක් අවශ්‍ය ද? නැත. එසේ පැවසීම හෝ සිතීම ම තවත් වූ ක්‍රියාවකට ළංවී සිටීමකි. එවිට එම ක්‍රියාව තුළ අරටුවක් ඇති බව, අර්ථයක් ඇති බව ඔබ අත්විඳිමින් දැකීමක සිටී. එය මහා මුලාවක් නොවේ ද? එම නිසා නැවත නැවත ඔබගේ චිත්තය අනුව පමණක් මම (මිතුරා) පවසන දේ අනුව සිතන්න. ඔබ නැවත නැවතත් ඔබගේ රාමුවට අනුවම කල්පනා කරනවා නම් මම පෙන්වූ කිසිවක් අර්ථවත් නොවේ. එය මට වෙහෙසක්

පමණි. ඔබ ඔබ ගැන සිතීමක් තිබූ නිසායි මෙලෙසට උදව් කරන්න සිතුනේ. මේ කරුණු වටහාගැනීමට තවත් උපමාවක් පැහැදිලි කරන්නම්. 'වඳ කාන්තාවකගේ දරුවෙක්, මිරිඟුවෙහි පීණමින් ස්නානය කරනවා' යන කරුණ ගැන සිතන්න. නැවත මොහොතක් සිතන්න. ඔබ මෙය වටහාගත්තාද? ඔබේ වැටහීම කොයි ආකාරයටද? එකරුණ විය නොහැකිබව ඔබ සිතුවාද? එසේනම් ඔබ තවමත් සිතීමේ ක්‍රමයට අනුගත වී නොමැත. එය සිඳුවිය නොහැකි ලෙස සිතීමට නම් එම සිඳුවීම පිළිබඳව යම් ලැබීමක් සිඳුවිය යුතුය. එසේ ලැබීමක් සිඳුවන්නේ නැතිව එකරුණ සිඳුවිය නොහැකිබව පවසන්නේ කෙසේද? සිදුනොවන එම කරුණ මොකද්ද? යම් කරුණක සිද්ධියක් පිළිබඳව විග්‍රහකළ නොහැකිව තිබියදී එම කරුණ සිඳුනොවන බව පැහැදිලි කිරීම අර්ථ ශූන්‍යය. මෙතෙක් ඔබට විග්‍රහ කළ සියලුම කරුණු මේ උපමාව සමග තවදුරටත් සිතන්න. එම නිසා තවදුරටත් ඔබ සිතන ක්‍රමය හුරු කරගන්න. එවිට ඇතිවන අසරණකම තුළින් යොමුවීමක් ඇති වූ විට මම (මිතුරා) පෙන්වන ආකාරයට සිතන්න. එවිට එම පෙන්වන සත්‍ය අනුව සිතනවිට ඔබ තුළ

සිදුවන්නා වූ ප්‍රකටවන ස්වරූපයන්, දැනීම්, විඳීම්, හඳුනාගැනීම්, ක්‍රියාකාරකම් අනුව දැක්මක් සත්‍ය බව සිදුවීමට ඉඩ නොවේ. යම් සිද්ධියක් සමග එකතු වී දකින් දැක්ම නිස්සාර බව පසක් වේ. එයින් ඉක්මවීමේ ක්‍රමය වන මිතුරා පෙන්වන සත්‍ය අනුවම සිතීමට යොමුවේ. එසේ සිදුවන විට ඔය සියලුම ප්‍රශ්න නැති වී අධ්‍යාත්මයේ සිසිල්භාවය තුළින් විමුක්ත වේ. ඔබ එලෙසට යොමු නොවන්නේ නම් මා හට වෙන කිසිවක් පෙන්වා දිය නොහැක.

- (මම) ඔබ පෙන්වූ සත්‍යය සුන්දරයි. ආශ්චර්යයි. මංමුලා වූ මට සුන්දර මාවතක් විවර කර දුන්සේක. අඳුරේ සිටින මා හට ආලෝකයක් පෙන්වා දුන් සේක. වැසී තිබුන දෙයක් විවෘත කර දුන්සේක. ඔබ පෙන්වා දුන් ක්‍රමය, එම ස්වභාවය හරිම සුන්දරයි. එම ක්‍රමය අනුව කල්පනා කරන මා හට මෙසේ වැටහුනි.
- මම ලෙසින් සිදුවන්නේ කුමක් ද යන වග මට කිසිසේත්ම කල්පනා කළ නොහැක. එනමුදු මට ශරීරය ලෙසින් හා පෙනෙන ලෝකය ලෙසින් ස්වරූපයන් ප්‍රකට වේ. එසේ ප්‍රකට වන ස්වරූපයන් මට ප්‍රකට වන, මගේ ලෙසින් සිදුවන ක්‍රියාවන්ය.

එසේ වූ දැනීම ද මා තුළ සිදුවන මගේ දැනීම් ක්‍රියාකාරකම්ය. එලෙසට වූ විඳීම් ද මට දැනෙන විඳීම් ක්‍රියාවන්ය. ඒ වූ හඳුනාගැනීම ද මගේ සිදුවන හඳුනාගන්නා ක්‍රියාවන්ය. එමෙන්ම මුළු මහත් ජීවන ක්‍රියාවන් ද මා තුළ සිදුවන, මගේ ක්‍රියාවන්ය. ඒ සියල්ල මගේ ලෙසින් හා මට ලෙසින් යෙදෙන නිසා ඒ ගැනම ඔබ පෙන්වූ ආකාරයට චින්තනය මෙහෙයවන විට, එසේ වූ සියල්ලම ලැබීමක් ලෙසින් නොයෙදේ. මෙලෙසින් ලැබීමක් ලෙසින් නොයෙදෙන නිසා කිසිදු පිහිටීමක් සිදු නොවේ. අඩුම තරමින් එසේ වූ සියල්ලම යන ලැග ගැනීමක් හෝ හැඟීමක් සිදු නොවේ. මෙලෙස මා යොමු වූයේම ‘මම කවුද’ යන්නට පිළිතුරක් නැති නිසාය. නමුත් මගේ වූ සියල්ලම ලැබීමක් නොව පිහිටීමක් ලෙසින් සිදු නොවන්නේ නම් ‘මම’ යන්න පිළිබඳ වූ හැඟීමක්වත් ඉතිරි නොවේ. ඒ සඳහා විමුක්තිය ලෙස පමණක් පැහැදිලි කරගත හැකි වේ. මේ තුළින් කිසිම විටක ‘මම නැති’ බව හැඟීමක් හෝ ‘මම නොලබන’ බව හැඟීමක් ඇති නොවේ. මන්ද යත් එසේ ඇතිවීමට ‘මම’ යන්න කෙසේ හෝ නිර්වචනය විය යුතු වේ. ‘මගේ ලෙස’ වූ සියල්ලම නොලබන විට සියලුම කථාවන්

ඉක්මවයි. නිදහස් වෙයි. ස්වරූපයන්, දැනීම්, විඳීම්, හඳුනාගැනීම්, ක්‍රියාවන් නැති බව හෝ ඉක්මවන බව නොයෙදේ. මන්ද යත් එසේ සිදුවන්නට නම් කුමන හෝ ලෙසකින් ස්වරූපයන්, දැනීම්, විඳීම්, හඳුනාගැනීම්, ක්‍රියාවන් පිළිබඳව නිර්වචනයක් තිබිය යුතුයි. එසේ ලැබීමක් සිදු නොවන විට ලැග නොගැනීම නිසා විමුක්ත වේ. සියලුම කථාවන් ඉක්මවයි. මෙය ශාන්තයි. ප්‍රනීතයි. මෙය නම් නිවීමක්මයි.

- **[මිතුරා] හොඳයි, හොඳයි. ඔබගේ චින්තන රටාව හරිම සුන්දරයි. මටත් ගොඩක් සතුටුයි. ඔබ තුළ වූ චින්තන රටාවට උපකාර කිරීමට මා හට හැකිවීම ගැන.**

- [මම] මට කරුණක් දැනගැනීමට අවශ්‍යයයි. මෙලෙස වූ සිතීමේ ක්‍රියාවට අදාළ සුන්දර මාර්ගයක්, ප්‍රතිපදාවක් පෙන්වූයේ කවුද? එසේ වූ අවබෝධයෙන් යුතු ශ්‍රේෂ්ඨ උතුමා කවුද? මෙලෙසට සිතන ක්‍රමයක් කා හට නම් පෙන්විය හැකි ද? මම එතුමාගේ පිළිසරණට ලක්විය. මම එතුමා කෙරෙහිත්, ඒ උත්තම සිතන

ක්‍රමය නම් වූ ප්‍රතිපදාව කෙරෙහිත් මුළු හදවතින්ම පහදිමි. මට ඒ ගැන පවසන සේක්වා.

- **[මිතුරා] මම ඒ ගැන කියන්නම්. ඔබ ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තමයන්ගේ නම් ගොත් නොදන්නවා වුවාට, ඔබ තුළින් අවබෝධයෙන් එතුමා කෙරෙහිත්, ඒ උත්තම ප්‍රතිපදාව කෙරෙහිත්, ඒ උත්තම ප්‍රතිපදාව අනුගමනය කළ අය කෙරෙහිත් පැහැදීම ඇති වී තිබෙනවා.** එලෙස පහදින එක තමයි උතුම්ම වන්නේ.
- **මීට වසර 2600කට පමණ පෙර සිද්ධාර්ථ ගෞතම නමින් රාජ කුමාරයෙක් සිටියා. ඒ රාජ කුමාරයත් අසාමාන්‍ය ලෙසින් ජීවිතය ගැන කල්පනා කළා. එම කල්පනා කරන ක්‍රමය නිසා ගිහි ගෙදර ජීවත්වීමට නොහැකි විය. සියල්ලම අතහැර, සත්‍යය සොයමින්, මුලාවෙන් නිදහස් වීමට මඟක් සෙවීම සඳහා පැවිදි බවට පත්විය. එසේ පැවිදි වූ සිද්ධාර්ථ ගෞතම තාපසයන් වහන්සේ විවිධ ගුරුවරු තුළින් සත්‍යය සෙවූ හ. මුලාවෙන් විමුක්තිය සෙවූ හ. එනමුදු එය ලැබීමට ඔහුට නොහැකි විය. ඉන්පසු ඔහු තනියම සත්‍යය සොයන්න පටන් ගත් හ. එසේ සත්‍යය සෙවූ ඒ සිද්ධාර්ථ**

ගෞතම තාපසයා උතුම් අවබෝධයට පත්විය. එසේ අවබෝධයට පත් වූ නිසා ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තමයාට බුද්ධ ලෙස ව්‍යවහාර කෙරුණි. ඒ අවබෝධයෙන් යුතු බුද්ධ උතුමානෝ සත්‍යය සොයන අය සඳහා මේ වැඩපිළිවෙල පෙන්වූ සේක. එවිට ඒ වැඩපිළිවෙළට අනුගත වූ බොහෝ පිරිස් ඇති විය. ඒ අය විසින් අවබෝධයට පත් උතුමාව තථාගත ලෙසින් හැඳින්වූ හ. එලෙසට ඉතාම ගෞරවයට ඒ උතුමා පත් වූ සේක. එම අවබෝධයට පත් අනිකුත් පිරිස මේ දක්වා එලෙස වූ චින්තන ස්වභාවයෙන් යුතු දහම පවත්වාගෙන ආහ.

- [මම] මම ඒ උත්තම තථාගතයන් වහන්සේට නමස්කාර කරමි. ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ උතුමන් ගැන අප්‍රමාණ ලෙස පහදිමි. ඒ තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ උතුම් දහමට නමස්කාර කරමි. ඒ උත්තම දහම ගැන අප්‍රමාණ ලෙස පහදිමි. ඒ දහම අනුගමනය කළ උතුමන්ට නමස්කාර කරමි. ඒ උත්තමයන් ගැන ද අප්‍රමාණ ලෙස පහදිමි. මගේ මුළු ජීවිතයම ඒ උත්තම මැණික් තුනම පමණි.

- **[මිතුරා] ඔබගේ ඔය පැහැදීම පිළිබඳව මා හට ද අපමණ සතුටකි. ඔබ තවදුරටත් ඒ දහමම ඉගෙන ගන්න. එවිට ඔබ තුළ තව තවත් නිවීම ඇති වේ. ශාන්තිය ඇති වේ. එමෙන්ම මේ උතුම් මාණික්‍යයන් කෙරෙහි පැහැදීමෙන් ඔබගේ ජීවිතය ආලෝකමත් වේ. සත්‍යය සොයන, ජීවිතයේ යථාර්ථය හොයන, මුලාවෙන් නිදහස්වීම හොයන අයට මේ උතුම් සත්‍යය කියලා දෙන්න. එවිට ඔවුන් ද එම සත්‍යය පසක් කරනු ඇත. උත්තම මාණික්‍යය කෙරෙහි පහදිනු ඇත. එය සත්‍යය හොයන සියලුම අයට මහා වාසනාවකි.**
- [මම] මම එසේ කරමි. මට වෙන කිසිම ජීවිත පැවැත්මක් නැත. සත්‍යය හොයන සියලුම අයට මේ සත්‍යය පෙන්වා දී උත්තම තථාගතයන් වහන්සේ පිළිබඳවත්, ඒ උත්තම ප්‍රතිපදාව වන ධර්මය පිළිබඳවත්, එම ප්‍රතිපදාව අනුගමනය කළ අය පිළිබඳවත් පැහැදීම ඇති කරවන්නෙමි. එයින් තොර ජීවන පැවැත්මක් මට නොමැත. මේ සත්‍යය පෙන්වූ ඔබට කිසිදාක ප්‍රතිඋපකාර කළ නොහැක. එම නිසා මේ සත්‍යයම පමණක්, සත්‍යය සොයන අයට

පෙන්වා දෙමි. සියල්ලෝම සත්‍යය සොයත්වා! සියල්ලෝම මුලාවෙන් නිදහස් වෙත්වා! සියල්ලන්ටම මේ සත්‍යය අසන්නට ලැබේවා!

අහෝ කැඩපත..!

'මට මගේ' වූ පිළිබිඹුව

මම දුටුවෙමි.

සිනාසුණෙමි, හැඬුවෙමි

ඇලුණෙමි, තරහ ගත්තෙමි...

බැටළු රංචු දක්කා ගෙන තණ බිම් වළ ඇවිද ගියෙමි

බිම් සකසා ශිෂ්ටාචාර සංස්කෘතිය නෙළුවෙමි

යාගහෝම ගිනි පුද පූජා කොට ගී ගැයුවෙමි

සක්වළ දිනා ගෙන හඳ තරණය ද කළෙමි

එහෙත්... මම කවුද..?

ලොව වෙසෙන, 'මම නොදන්න', 'ඔබ නොදන්න'

කැඩපතේ පිළිබිඹුවෙන් විමසුවෙමි...

ගයා ශීර්ෂ මුදුනේ විප්ලවය දුටිමි

විමසුවෙමි, 'මට මගේ නොවන' පිළිබිඹුවේ අරුත...

කියනු මැන දහම් කැඩපත

මම කවුද..?